БЕЛАРУСКАЯ МАЛАДЗЕЖНАЯ ГАЗЕТА

ЧЫРВОНАЯ ЧЗ ЗМЕНА

26 лістапада 1994 г.
Субота
№ 127 (13844)
Кошт у розніцу 40 рублёў
Выдаецца з 1921 года

У НУМАРЫ:

Малюнак А ПАПОВА.

Беларускі дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны адзначае сваё 50-годдзе. У яго фондах і шматлікіх залах сабрана больш як 120 тысяч экспанатаў. Па колькасці і разнастайнасці рэліквій, якія ёсць тут, гэта буйнейшае сховішча дакументаў і матэрыялаў з гісторыі партызанскага руху і баявых дзеянняў Савецкай Арміі на тэрыторыі Беларусі.

Фота Аркадзя НІКАЛАЕВА, БЕЛІНФАРМ.

Кур'ер "ЧЗ"

На самміт у Будапешт

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка мае намер прыняць удзел у сустрэчы на вышэйшым узроўні кіраўнікоў краін —удзельніц нарады па бяспецы і супрацоўніцтву ў Еўропе. Яна адбудзецца ў Будапешце ў першай дэкадзе снежня.

Плануецца, што дыскусія ў венгерскай сталіцы разгорнецца па двух напрамках: па-першае, трэба будзе падвесці вынікі пройдзенага шляху, даць ацэнку цяперашняй сітуацыі на кантыненце; па-другое, сумесна пачаць фарміраванне мадэлі адзінай Еўропы на рубяжы 2000 года.

Паведамленне Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу

Аб сярэднемесячнай заработнай плаце рабочых і служачых

Дзяржкамстат Рэспублікі Беларусь паведамляе, што сярэдняя заработная плата рабочых і служачых у кастрычніку 1994 года склала 139355 рублёў (у верасні была 112166 рублёў). У студзені-кастрычніку яна склала 64633 рублі і ўзрасла ў параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года ў 14,8 раза.

Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па статыстыцы і аналізу.

КДБ злавіў шпіёна

Як паведаміў начальнік прэс–службы КДБ Рэспублікі Беларусь падпалкоўнік Уладзімір Кужанаў, 24 лістапада 1994 года ў Мінску пры спробе перадачы разведвальнага матэрыялу супрацоўнікам спецслужбаў Турцыі, што дзейнічаюць пад прыкрыццем пасольства ў Беларусі, затрыманы, як устаноўлена, завербаваны імі грамадзянін Рэспублікі Беларусь, жыхар г.Гродна.

Па гэтаму факту вядзецца расследаванне.

БЕЛІНФАРМ.

Пасябравалі Маладзечна і Обер

Кола замежных сяброў у жыхароў Маладзечна з кожным годам пашыраецца.

Нядаўна іх наведала дэлегацыя з горада Обера, што знаходзіцца ў Аргенціне, якая падпісала з мясцовым кіраўніцтвам Дагавор аб дружбе, супрацоўніцтве і культурных сувязях паміж двума гарадамі.

Мікола КАПЫЛОВІЧ.

Прагама Сораса для садкоў

Дзіцячы садок № 11 г.Гродна абраны фондам "Сорас–Беларусь" месцам правядзення эксперыменту па праграме "Першы крок".

З 16 памяшканняў для дзяцей два ўжо абсталяваны амерыканскім бокам. На выхаванцаў гэтых груп будзе выдаткоўвацца па 25 цэнтаў на дзень на харчаванне (у пачатку лістапада — 1700 рублёў). У штат супрацоўнікаў садка ўведзены 5 новых пасад — сацыяльнага педагога, 2 выхавальнікаў і 2 асістэнты. Прагама "Першы крок" разлічана на 2 гады, а ўсяго на Беларусі фондам будзе ахоплена 9 дзіцячых садкоў.

Юрый АЛЯКСЕЕЎ.

Уладкоўваецца мытня

Аб тым, што Віцебская мытня надоўга размяшчаецца на прыгранiччы з Расіяй, сведчыць тое, што яна пачала будаўніцтва пагранічнага пункта Езярышча ў Гарадоцкім раёне.

Абсталёўваецца таксама пагранічны пост мытнага афармлення Калышкі, які размясціўся на дарозе з Лёзна ў гэты населены пункт непадалёку ад Расіі.

Чаму не вучаць у школе

У сталіцы завёўся тэлефонны шантажыст. За два дні дзяжурная міліцэйская служба прыняла тры перасцерагальныя сігналы аб мініраванні сярэдніх школ. Эвакуацыя, нервы, пот на тварах сапёраў... і, на шчасце, ніякіх выбуховых устройстваў.

Адпаведныя службы заняліся "вылічэннем" тэлефоннага тэрарыста. Пажадаем ім поспеху. Тым больш, што вопыт ёсць — у папярэднія гады было "модна" мініраваць самалёты да таго часу, пакуль не злавілі і не пакаралі "мінёра".

Чарга ў... бальніцу для псіхічнахворых

Аказваецца, калі "дах паехаў", то "падрамантаваць" яго можна толькі праз тры месяцы.

Стварылася чарга на правядзенне экспертнапсіхалагічнай экспертызы ў славутых Навінках. Пакутуе ад яе і правасуддзе, бо адтэрміноўваюцца разгляды крымінальных спраў. Пракурораў лаюць, а злачынцы радуюцца — ім спяшацца няма куды.

БЕЛІНФАРМ.

Выстава... пустых сцен

Вялікім поспехам карыстаецца выстава беларускага мастака У.Шапялевіча, якая адкрылася ў мастацкім цэнтры "Жыльбел". Але пасля першага тыдня работы яе давялося закрыць з–за ...пустых сцен. Толькі на вернісажы было куплена шэсць карцін , і гэта нягледзячы на высокія цэны. Таленавітаму беларускаму мастаку ўласцівая асаблівая вастрыня і звонкасць жывапісу, глыбіня і шчырасць у праяўленні пачуццяў, яркая індывідуальнасць. Відаць, менавіта гэтыя якасці мастака адзначылі спецыялісты з Ніжневартаўска. У далёкую Сібір паедуць адразу дзевяць палотнаў беларускага мастака. Выстава сабрала вялікую колькасць гасцей, сярод якіх былі і міністр замежных спраў Беларусі У.Санько, прадстаўнікі шэрагу пасольстваў, банкаў, дзеячы мастацтваў, бізнесмены.

У калектыва мастацкага цэнтра "Жыльбел" вялікія творчыя планы, выставы беларускага мастацтва за мяжой, пошук маладых талентаў, тых, хто будзе вызначаць заўтра твар нашага мастацтва.

Алесь ТАРАНОВІЧ.

Курсы валют на 25 лістапада:

	Даляр ЗША		Ням. марка	
	Скупка	Продаж	Скупка	Продаж
"Комплекс"	7920	8200	5068	5280
"Алімп"	7950	8700	5000	5500

ПАДЗЕІ ТЫДНЯ

Акустычная вось

□ Якаў Ясэпкін, "ЧЗ"

Мінае яшчэ адзін тыдзень — апошні ў лістападзе. Восеньская інфармацыйная ніша запаўняецца свежымі блокамі навін, далей — зіма, снежаньскі чорны мармур. Між тым, стромкасць тыднёвага хронасу, у першую чаргу, была абумоўлена своеасаблівай акустычнай воссю, якая працягнулася праз часовую прастору.

Рэфарматарскі "крыжовы паход" супраць крызіснага абвалу нацыянальнай эканомікі пакуль па-ранейшаму знаходзіцца ў першапачатковай стадыі, можна сказаць, у сферы высокай рыторыкі. Таму невыпадкова, што "акустычная мадэль" прэваліруе над канкрэтыкай абвешчаных рэформ, вызначае дынаміку сітуацыі. Наверсе ўладнай піраміды адбываюцца даволі драматычныя калізіі, звязаныя з пераразмеркаваннем функцый выканаўчай і заканадаўчай структур. Рычагі кіравання дзяржаўнай машынай не знаходзяцца ў форме адрэгуляванай канструкцыі, магчымы розныя канфігурацыі. Так, у цэнтры ўвагі пасяджэння Прэзідыума Вярхоўнага Савета 23 лістапада былі пытанні XVI сесіі парламента, якая адновіць сваю работу ў аўторак на будучым тыдні. Сярод законапраектаў, мабыць, паявяцца і такія важныя: "Аб прэзідэнце Рэспублікі Беларусь", "Аб Вярхоўным Савеце Рэспублікі Беларусь" і "Аб Кабінеце Міністраў Рэспублікі Беларусь". Характэрнай уяўляецца пазіцыя Мечаслава Грыба, які лічыць, напрыклад, што законапраект аб Кабінеце Міністраў, адобраны ў першым чытанні, разглядаць яшчэ рана, дакумент знаходзіцца ва ўрадзе і ў прэзідэнта. Не менш небясспрэчным падаецца і праходжанне двух іншых вышэйпамянёных актаў. Афіцыйная рэакцыя Аляксандра Лукашэнкі на іх разгляд і магчымае прыняцце невядомая (тут ёсць сэнс згадаць пра адмоўнае стаўленне Аляксандра Рыгоравіча да ўнясення ў парадак работы сесіі разгляду закона аб прэзідэнце). Прававы калідор, па якім, мяркуецца, змогуць у поўнай згодзе перамяшчацца прадстаўнікі ўладнай трыяды, сёння існуе ў плоскасці пажаданай рэальнасці і прыбраць вакол яго будаўнічыя рыштаванні — нялёгкая задача.

Акустычная прастора на тыдні павялічылася да рэспубліканскіх памераў. Прэс-цэнтры і канферэнц-залы сталі "гарачымі кропкамі" і прыцягнулі ўвагу не вузкіх аўдыторый непасрэдных удзельнікаў публічных мерапрыемстваў, стаўшых відавочнікамі выступленняў першых асоб дзяржавы, а ўсіх тых, хто не страціў цікавасці да падзей, дэкаратыўных перамен на палітычнай авансцэне. Акустычная вось прайшла праз тыднёвы тыгель спачатку як рэха. У пятніцу Канстытуцыйны суд сказаў "а". Чаканне вердыкту суддзяў доўжылася два дні: у панядзелак В.Ціхіня аб'явіў заключэнне аб адноснай адпаведнасці Канстытуцыі парламенцкага Закона ад 6 кастрычніка, у сярэдзіне тыдня заключэнне не апублікавалі СМІ. Неабходнасць трансфармацыі прэзідэнцкай вертыкалі стала фактам. І Аляксандр Лукашэнка сказаў пра гэта ў сераду, пра што крыху ніжэй. Бо трэба адзначыць яшчэ адзін неардынарны факт: напрыканцы мінулага тыдня і ў пачатку гэтага газеты змясцілі публікацыі з сенсацыйным налётам. Размова аб здзелцы паміж беларускім і амерыкана-канадскім бакамі, продажы рэспублікай ракетнага комплексу С-300 ПМУ, які не мае аналагаў у свеце, амерыкана-канадскай фірме "А.Т.О.С.". З дакладных крыніц стала вядома, што кантракт існуе, але па яго ўмовах заакіянскай фірме прадаюць не комплекс, а элементы: радыёлакатар падсвечвання і навядзення, радыёлакатар знаходжання цэлі на малых вышынях і сістэму аўтаномнага электранасычэння. Ваенныя сакрэты па вытворчасці унікальнага ЗРК належаць Расіі, таму і рэзананс атрымаўся гучны.

Апроч страсцей у Канстытуцыйным судзе ўвагу грамадскасці прыцягнуў шэраг падзей не такіх унушальных па параметрах рэальнага і верагоднага ўздзеяння на аглядную будучыню, аднак дастаткова значных. Стала вядома: 30 мільёнаў даляраў для прыватнага прадпрымальніцтва — такую крэдытную лінію (спецыяльна для развіцця малых і сярэдніх прадпрыемстваў у Беларусі) адкрыў Еўрапейскі банк рэканструкцыі і развіцця. Навіна з таго ж "куфра": кіраўнік адміністрацыі прэзідэнта Л.Сініцын абмеркаваў з прадстаўніком Міжнароднага валютнага фонду У.Мідлкоапам пытанні фінансавага супрацоўніцтва рэспублікі з міжнароднымі валютнымі арганізацыямі. Увогуле эканамічная тэма, калі не дамінавала па прычыне палітычнага свячэння часу (умоўная свечка, запаленая ў зале КС, утварыла яго адметнае адценне), дык і не была ў цяні. На прэс-канферэнцыі віцэ-прэм'ер В.Кокараў паведаміў, што агульная запазычанасць Беларусі расійскаму боку складае 460 мільёнаў даляраў, з іх 420 мільёнаў — за газ, 40 — за нафту. Наша рэспубліка раней прапаноўвала Расіі спіс прадпрыемстваў, на базе якіх могуць быць арганізаваны сумесныя акцыянерныя таварыствы. Аднак такія прапановы не задаволілі сыравінных магнатаў, Беларусі (паводле Кокарава) дадзена 12 дзён на падрыхтоўку новых прапаноў. Гарантыя стабільных паставак газу цяпер залежыць ад дзвюх умоў: поўнай аплаты бягучага спажывання і складання графіка пагашэння запазычанасці. Здаецца, не адна ўмоўная свечка палітычнага напалу будзе асвятляць-цяпліць беларускі ландшафт з усёй інфраструктурай. Пры выкананні абавязацельстваў і джэнтльменскага пагаднення.

Той, хто ведае, — маўчыць. Кітайскую мудрасць абвяргалі на тыдні многія палітыкі. Слоўнае "золата", па прыкметах, усё менеі цэніцца ў незалежнай рэспубліцы. Восеньскае адляцела. "Золата" цёплых адносін (дарэчы, былая адмета савецкай фантастычнай явы) таксама становіцца рарытэтам. Другое ці трэцяе выданне атрымлівае крытычны электронна-папяровы накат на прэзідэнта, аб чым ён гаварыў, вярнуўшыся з Сочы. Хаця... не справа палітыкаў — маўчаць. Так залаты сплаў і разбаўляецца. Фальклорам тыдня можна лічыць завочны абмен прыязнасцю вядомых дзеячаў "з нагоды". С.Гайдукевіч узначаліў (?) БНС "Ачышчэнне". "Народная газета" апублікавала артыкул-рэакцыю, публікацыю заўважыў прэзідэнт і ўпаўнаважыў ўпраўленне грамадска-палітычнай інфармацыі распаўсюдзіць тэкст заявы.

Бадай, сярод "акустычных эфектаў" трэба ўсё ж вызначыць два. Першы. Як вядома, Мечаслаў Грыб пакінуў сваю "візітку" ў Новым Свеце. Яшчэ перад афіцыйным візітам у Польшчу (з 23 па 25 лістапада — па запрашэнню маршала сейма Юзафа Алексы) спікер парламента правёў прэс-канферэнцыю. Беларуская дэлегацыя прымала ўдзел у рабоце 40-й сесіі Паўночнаатлантычнай асамблеі. Аб выніках знаходжання ў ЗША і расказаў Старшыня Вярхоўнага Савета. Асноўная мэта візіту — выступленне кіраўніка беларускай дэлегацыі на пленарным пасяджэнні асамблеі, прысвечанае натаўскай праграме "Партнёрства дзеля міру", а таксама магчымасці пашырэння НАТО за кошт прыняцця ў яго Польшчы, Венгрыі, Чэхіі і Славакіі. Тут цэлы блок пытанняў, М.Грыб з дастатковай шчырасцю выказаў свой погляд на іх. Наша дэлегацыя не толькі ўдзельнічала ў пленарным пасяджэнні, але і прысутнічала на пасяджэннях пяці камітэтаў форуму. Цікавы факт: на камітэце асамблеі па грамадскіх правах прынята рэзалюцыя ў падтрымку дэмакратыі ў Беларусі, Малдове, Расіі і на Украіне. Эфект другі. Прэзідэнт сустрэўся з прафсаюзным актывам рэспублікі. Лейтматыў сустрэчы: "шокавых мер насельніцтва ўжо не вытрымае, запасы цярпення вычарпаны" (з уступнага слова старшыні Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі У.Ганчарыка). Даклад Аляксандра Лукашэнкі змяшчаў аналіз не толькі сацыяльна-эканамічнай сітуацыі ў рэспубліцы, былі закрануты палітычныя і знешнеэканамічныя праблемы. У друку падрабязна асвятляўся ход сустрэчы, таму не станем пералічваць па пунктах усё, аб чым вялася размова. Варта адзначыць добрую падрыхтоўку даклада, прамоўніцкае майстэрства Аляксандра Рыгоравіча. Як і дэманстрацыю ўпэўненасці ў сваіх сілах ("ніхто не мае права аддаваць загады прэзідэнту суверэннай дзяржавы..." — пра незадавальненне МВФ і Сусветнага Банка ўказам аб зніжэнні цэн). Успомнім і "вертыкальныя" страсці. Вертыкаль выканаўчай улады будзе створана праз два тыдні і дасць магчымасць пакласці канец самавольству мясцовага чыноўніцтва. Такое сцвярджэнне прагучала з прэзідэнцкіх вуснаў. І тут цяжка гаварыць проста пра акустычны эфект.

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

"Уорлднэт"

Дзяжурныя па выпуску перакладчыкі Ларыса ДУДАРУК, Людміла КАХАВЕЦ, рэдактар Наталля ВАЛАКІДА.

ПРАГРАМА ГЕЛЬМУТА КОЛЯ

Федэральны канцлер Германіі Гельмут Коль прадставіў нямецкаму парламенту ўрадавую праграму на наступныя 4 гады.

Яна прадугледжвае, у прыватнасці, барацьбу з бюракратыяй у дзяржаве, а таксама павышэнне выплаты для сем'яў з дзецьмі і працаўладкаванне беспрацоўных. Асноўныя напрамкі знешнепалітычнай дзейнасці — далейшае супрацоўніцтва з дзяржавамі Еўрапейскай Супольнасці і дапамога былым сацыялістычным дзяржавам Усходняй Еўропы.

ДЭМАНСТРАЦЫЯ Ў ПАРЫЖЫ

У Парыжы каля 8 тысяч служачых горада выйшлі на вуліцы з патрабаваннем паляпшэння ўмоў жыцця і, у прыватнасці, павышэння заработнай платы.

У гэтым годзе ў Францыі каля 7 тысяч чалавек страцілі рабочыя месцы.

СМЕРЦЬ ДЛЯ ТЭРАРЫСТА

Ізраільскі суд прыгаварыў да смяротнага пакарання аднаго з членаў палесцінскай арганізацыі "Хамас".

У выніку выбуху бомбы, якую тэрарыст падклаў у аўтобус у Тэль-Авіве, загінула 5 чалавек.

"Супер чэннэл"

СУВЯЗІСТАЎ АБВІНАВАЦІЛІ Ў ШПІЯНАЖЫ

Упраўленне тэлефоннай сувязі Вялікабрытаніі адхіліла абвінавачванне сакрэтных службаў у тым, што адзін з яго служачых праслухваў размовы тайных службаў, а таксама некаторых асоб вышэйшага свету, у прыватнасці, прэм'ер-міністра Джона Мейджара і каралеўскай сям'і.

Абвінавачванне было прад'яўлена пасля таго, як у цэнтральным друку Брытаніі з'явілася сакрэтная інфармацыя.

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"

БІЗНЕС-КЛАС

Інвестыцыі і прыватызацыя

Калі насельніцтва яшчэ вагаецца з атрыманнем сваіх імянных прыватызацыйных чэкаў "Маёмасць", то ўсё больш праяўляюць актыўнасць жадаючыя працаваць з імі.

Толькі за апошні тыдзень задаволены просьбы трох інвестыцыйных фондаў: "Атлант-М-інвест", "Беласка-інвест" і "Осмас-інвест". Такія ліцэнзіі ўжо маюць у рэспубліцы 22 арганізацыі.

Мясны дастатак

Такой выстаўкі-продажу Віцебск не памятае. 52 віды вырабаў мясной прамысловасці на два дні запоўнілі прылаўкі трох магазінаў гандлёва-вытворчага аб'яднання "Прадукты". Аб'яднанне мае намер да канца года яшчэ раз здзівіць віцябчан, арганізаваўшы выстаўку-продаж хлебабулачнай прадукцыі.

БЕЛІНФАРМ.

Будзе цэнтр дзелавых сувязей

У адпаведнасці з праектам праграмы TACIC камісіі Еўрапейскіх супольніцтваў сёння ў беларускай сталіцы адкрываецца Міжнародны цэнтр дзелавых сувязей.

"Мэта нашага цэнтра — садзейнічаць развіццю сярэдняга і малога бізнесу і нацыянальнай прамысловасці Беларусі, — сказаў карэспандэнту БЕЛІНФАРМА яго дырэктар Уладзімір Басько. — Ажыццяўляцца гэта будзе пры дапамозе ўстанаўлення і расшырэння кантактаў паміж рэспубліканскімі і еўрапейскімі кампаніямі і прадпрымальнікамі. Задача цэнтра — знайсці магчымасці для экспарту прадукцыі беларускіх прадпрыемстваў, распаўсюджвання інфармацыі ў еўрапейскіх дзяржавах аб магчымасці стварэння сумесных фірм і стаць гарантам таго, каб кампаніі Еўропы змаглі даведацца аб інвестыцыйных магчымасцях у рэспубліцы".

У непасрэднай рэалізацыі праекта па стварэнню Міжнароднага цэнтра дзелавых сувязей у Беларусі прымалі ўдзел кампанія "Мондімпрэса", якая з'яўляецца агенцтвам Італьянскай гандлёва-прамысловай палаты па інтэрнацыяналізацыі сярэдняга і малога бізнесу, а таксама кампанія "ДГМ" — даччыная кампанія "Дойчэ банка".

Тэрэза ХАЮЦІНА.

АКТУАЛЬНАЕ ІНТЭРВ'Ю

Людзі самі павінны шукаць нас

Гэтыя словы належаць Зінаідзе Маркаўне Скачковай, дзіцячаму псіханеўролагу 11-й дзіцячай паліклінікі г.Мінска. Ну ёй, скажаце вы, па роду дзейнасці належыць выказвацца наступным чынам. А вось "простыя смертныя" па-ранейшаму з бояззю вымаўляюць слова "псіхіятр", і нямногія рызыкнуць добраахвотна накіравацца да яго на прыём. І тым не менш у жыцці кожнага з нас бываюць моманты, калі парада, падтрымка ці дапамога спецыяліста гэтай галіны вельмі патрэбна. Зінаіда Маркаўна мае больш чым 30 гадоў стажу: псіхіятр, педыятр, лор-урач у адной асобе.

— Зінаіда Маркаўна, у вас за плячыма вялікі шлях. Сённяшнім чытачам цікава было б даведацца, што ўяўляла сабой псіхіятрыя амаль два дзесяцігоддзі назад.

— Я прыйшла ў Рэспубліканскую клінічную псіхіятрычную бальніцу, ужо маючы 15 гадоў працоўнага стажу. Прыйшла педыятрам і адразу пачала вывучаць псіхіятрыю. І сёння з удзячнасцю прыгадваю сваіх настаўнікаў: Наталлю Канстанцінаўну Грыгор'еву, супрацоўнікаў кафедры псіхіятрыі Беларускага дзяржаўнага інстытута ўдасканалення ўрачоў і кафедры Мінскага медінстытута. А што датычыцца колішняй псіхіятрыі і цяперашняй... Ну што тут можа змяніцца — тыя ж прыгнечаныя горам бацькі і дзеці. Гэтак жа цяжка эмацыянальна. І ўсё ж да хворых прывыкаеш, прывязваешся, разумееш, што ты ім патрэбны.

Лёгкія перамогі хутка сціраюцца з памяці, а вось па драбніцах здабытыя вельмі высока цэніш і ніколі не забываеш. Я да гэтага часу бачу перад сабой некаторых дзетак з Навінак. Цяпер працую ў паліклініцы (у горадзе амаль у кожнай ёсць такія спецыялісты). Гэта зроблена дзеля таго, каб наблізіць псіхіятрычную дапамогу да насельніцтва. Каб людзі маглі своечасова звяртацца да нас, калі ўзнікаюць праблемы са здароўем, развіццём ці паводзінамі дзяцей.

— І ўсё ж стэрэатып нашага ўспрыняцця псіхіятрыі як нечага страшнага застаецца і ён надзіва ўстойлівы. І ў паліклініцы, бачна, разумеюць гэта: на вашых дзвярах няма ніякай шыльды, проста кабінет № 303...

— Так, мы знарок не пазначылі яго. Хоць і варта, можа, было б, як у іншых паліклініках, напісаць псіхатэрапеўт ці нешта падобнае. Але гэта ж не значыць, што да нас не ідуць людзі. Хтосьці звяртаецца сам, кагосьці накіроўваюць тэрапеўт, лор-урач, неўрапатолаг ці спецыялісты з падлеткавага кабінета. А часам я сама іду да іх і мы разам высвятляем, чым дапамагчы хлопчыку ці дзяўчынцы. Асноўная прычына, па якой не хочуць "звязвацца" з псіхіятрам, — боязь, што паставяць на ўлік і чалавек застанецца заплямленым на ўсё жыццё. Я з поўным правам запэўніваю, што далей кабінета ніякія даныя ад нас не паступаюць. Да 15 гадоў, мы самі знімаем з уліку. Зразумелае жаданне людзей не сустракацца са спецыялістамі нашага профілю. Многія хацелі б забраць дакументы ад нас ці каб яны наогул прапалі. Але ў жыцці рознае бывае. Прыходзіць нядаўна да нас жанчына і плача: "Сын уцёк з арміі і такое натварыў...". Вы разумееце, чым пагражала такая сітуацыя хлопцу. Мы выпадкова знайшлі яго колішнюю картку і не перадаць, як дзякавала нам наведвальніца.

— Прычыны псіхічных захворванняў надзвычай складаныя і ўяўляюць сабой перапляценне многіх фактараў, і ўсё ж, якія вы лічыце асноўнымі?

— Прычыны самыя розныя: і ўнутраныя, і знешнія. Многія з іх выяўлены даўно, некаторыя праявіліся зараз. Не буду вельмі паглыбляцца ў медыцынскі аспект гэтай праблемы. Толькі адзначу, што абвалу псіхічных захворванняў, як сцвярджаюць сумніцельныя крыніцы, мы не назіраем. Так, ёсць пэўны рост, але я звязала б яго з удасканаленнем дыягностыкі, з навуковымі дасягненнямі, а не з Чарнобыльскай аварыяй ці пагаршэннем экалагічнай абстаноўкі. Хоць, безумоўна, на стан здароўя, у тым ліку і псіхічнага, аказвае ўплыў і гэта.

— Вы, Зінаіда Маркаўна, кажаце, трэба своечасова звяртацца па дапамогу. Але як, па якіх прыкметах павінны бацькі заўважыць, што з дзіцем штосьці не так? Кожнаму здаецца, што усё ў парадку: рухавы, мае добры апетыт, сон... Ну, а калі заўпарціцца ці закапрызіць, дык гэта — не страшна.

— Нашымі пацыентамі з'яўляюцца не толькі дзеці з выражанай разумовай адсталасцю, дзеці-інваліды і хворыя на цэрэбральны параліч. Шмат іншых паталогій выяўляем пры аглядзе дзяцей перад паступленнем у школу, шмат адзначаем памежных станаў. Што датычыць маленькіх дзетак... Сон і апетыт вы правільна адзначылі. Але яшчэ варта звярнуць увагу і на тое, як дзіця размаўляе, ці адпавядае моўнае развіццё ўзросту. Немэтазгодная гульня, калі ўсё ламаецца, усё кідаецца, звышузбуджальнасць павінны прыцягнуць увагу бацькоў. Даволі часта да нас прыходзяць бацькі і кажуць: не можам справіцца з дзіцем, бо зрабілася сапраўдным маленькім дэспатам, патрабуе, каб усё было толькі па-ягонаму, капрызлівае, агрэсіўнае... І ў многіх выпадках прычынай бывае фон паталогіі цяжарнасці і родаў маці, на які напластоўваюцца дэфекты выхавання. Сумесна з неўрапатолагам высвятляем прычыны, з-за якіх праявіліся такія паводзіны. Прымяняем самае пяшчотнае лячэнне, у асноўным травамі, супакойваючымі сродкамі, вызваляем арганізм ад вадкасці, што затрымліваецца, і шлакаў. Назначаем прэпараты, што паляпшаюць абмен рэчываў у клетках мозгу, паляпшаюць памяць, навучаемасць дзяцей. Лячэнне кожнаму дзіцяці падбіраем індывідуальна, абавязкова прымяняем псіхатэрапію... Праілюструю эфектыўнасць апошняй наступным выпадкам. Дзяўчынка панічна баялася аднаго ўрока. Баялася, што няправільна адкажа і на яе перад усімі насварацца. У выніку істэрычнага неўрозу ў яе адняліся ногі. Бацькі звярталіся да розных спецыялістаў — дарэмна. І толькі праз два месяцы дайшла чарга да псіхіятра. Мне ўдалося вылечыць яе за пяць хвілін. Хапіла аднаго сеанса псіхатэрапіі, каб знік страх і — дзяўчынка пайшла. Паверце, я гавару пра гэта не дзеля таго, каб неяк набіць сабе цану, а жадаючы дабра людзям, бо вельмі многія бацькі з-за боязі, няведання, няўважлівасці ўпускаюць час, калі дзіцяці можна дапамагчы.

— Дапамагчы ў наш час няпроста, нават пры жаданні. Калі ў аптэцы бачыш адхарквальны сіроп за 22 тысячы, то не кожная клапатлівая маці яго купіць.

— Гэта бяда агульная. Мне нядаўна маці хворага хлопчыка так і сказала: не ведаю, што дзіцяці лепш купіць: каўбасу ці лякарства. Гарадскі аддзел аховы здароўя вырашыў нейкім чынам дапамагчы хворым дзецям: адкрыць невялікі дзённы стацыянар у памяшканні малочнай кухні на вуліцы Русіянава ва Уруччы. У штат уключыць настаўніка, лагапеда, псіхолага. Там можна і лячыць, і аздараўляць дзетак. Толькі гэтыя намеры цяжка рэалізаваць — у беднай медыцыны няма грошай нават на рамонт памяшкання, набыццё цацак, падручнікаў, кветак... Калі б знайшліся чулыя, здольныя да высакародных учынкаў людзі і дапамаглі б хворым дзеткам, было б вельмі добра...

— Хацелася б пачуць ваша меркаванне па некаторых канкрэтных праблемах. На вуліцах цяпер шмат п'яных, сярод іх нямала падлеткаў. Складваецца такое ўражанне, што ўсе навокал пачалі співацца...

— Я не падзяляю думкі, што адбываецца масавая дэбілізацыя і алкагалізацыя насельніцтва. Так, праблема існуе. І пітушчых людзей сапраўды становіцца больш. Прычыны тут агульныя: заняпад у эканоміцы, духоўным жыцці. Што датычыць дзяцей... Звычайна яны капіруюць бацькоў, гуляюць у дарослацсь. Ім цікава зведаць штосьці новае, нейкі незвычайны пах і смак. А канчаецца гэта цікаўнасць часам сумна. Нядаўна быў такі выпадак. Сабраліся падлеткі, запрасілі яшчэ аднаго хлапчука. Напаілі яго невядома чым (хацелі праверыць, як сумесь дзейнічае на чалавека) і выкінулі на лесвіцу. Добра, што там яго выпадкова знайшла суседка і выклікала "хуткую". Ледзьве выратавалі небараку ў рэанімацыі.

Першую чарку я называю глытком бяды, бо менавіта з гэтага ўсё пачынаецца. Ёсць дзеці з адчувальным мозгам, якіх цягне паўтарыць. Самае цяжкае — лячыць жанчын і дзяцей. Бо ў першых вельмі далікатная нервовая сістэма, а ў другіх — няспелая. На генетычным узроўні перадаецца адчувальнасць да алкаголю. Але гэта не азначае, што ў бацькоў-алкаголікаў будуць такія ж дзеці. Спадчыннасць не з'яўляецца непазбежнасцю, а толькі пагроза, своеасаблівая перасцярога.

— А ці шмат у вашай практыцы выпадкаў, звязаных з сексуальнымі расстройствамі?

— Няшмат. З фізічным развіццём з'яўляецца і цікавасць да палавой сферы. Асабліва гэта адбываецца ў час гарманальных крызаў (у 5, 7, 12 і 18 гадоў). У сям'і, дзе існуюць нармальныя адносіны паміж бацькамі, дзе дарослыя праяўляюць разуменне і тактоўнасць, дзе ёсць свойскія жывёліны, паталагічнай цікавасці не ўзнікае. У хворых дзетак яна магчымая, але з вылечваннем захворвання знікае і гэта паталогія. Асабліва непакоіць мяне як урача, што ў многіх дарослых нізкая сексуальная культура і гэта перадаецца дзецям, і што не з тых крыніц чэрпаюць яны звесткі. У нас практычна няма разумных кніг, а радыё, тэлебачанне, прэса не вядуць правільнага палавога выхавання. Школы — таксама. Варта хлопчыку праявіць сімпатыю да дзяўчынкі, як адразу ж пачынаюць біць у званы. Часам даводзяць да таго, калі ён гатовы зрабіць з сабой што-небудзь, абы пазбегнуць ганьбы. Дзіця павінна адчуваць сябе часткай жывой прыроды — гэта адна з умоў фарміравання паўнацэннай асобы.

— Нельга абысці ўвагай і праблему ўздзеяння на дзяцей рэкламы, тэле- і відэафільмаў, відэагульняў.

— Жорсткія фільмы, рэклама, відэафільмы з "парнухай і чарнухай", відэагульні (нават "Дэндзі") па ўздзеянню на няспелую псіхіку дзяцей і падлеткаў можна прыраўняць да наркотыкаў. Яны ўзбуджаюць нервовую сістэму, выклікаюць парушэнні сну, уплываюць на эмоцыі і паводзіны. Безумоўна, трэба рыхтаваць дзяцей да жыцця, але ж не насаджэннем жорсткасці і бездухоўнасці.

...На развітанне Зінаіда Маркаўна прыязна згадзілася адказаць на пытанні, калі яны ўзнікнуць у вас пасля публікацыі інтэрв'ю. Дапамагаць людзям — яе прызванне.

Пішыце і звaніце.
Тэл. 68-25-93.

Гутарку вяла Вера ШЧЭЦІНА.

ФЕСТЫВАЛІ

Пяць дзён у Віцебску праходзіў VIII Міжнародны фестываль сучаснай харэаграфіі. Асноўная падзея яго — Нацыянальны конкурс, пераможцамі якога сталі фольк-тэатр "Госціца" з Мінска і група "ТАД" з Гродна.

Фота Аляксандра ХІТРОВА, БЕЛІНФАРМ.

А ў сталічным Палацы спорту тым часам прайшоў фестываль спартыўнага танца. У ім прынялі ўдзел 107 пар з Беларусі, Расіі, Літвы, Украіны, Малдавіі.

Фота Генадзя СЯМЁНАВА, БЕЛІНФАРМ.

ВЫТОКІ

"Сялянская хата" стала не толькі музеем беларускага побыту, але і своеасаблівым кабінетам для заняткаў выхавальнікаў гомельскага дзіцячага садка № 154. Дзякуючы намаганням калектыва, а асабліва выхаваццеля Алены Берасцяневіч, гэты куток стаў першай прыступкай у знаёмстве дзетак з гісторыяй сваёй зямлі.

Фота Сяргея ХАЛАДЗІЛІНА, БЕЛІНФАРМ.

ПАШТОВАЯ СКРЫНКА

Адраджэнне душы

Яшчэ два гады назад вельмі шмат гаварылася пра адраджэнне. Само слова пісалася з вялікай літары. Але найперш, калі гаворка ішла пра адраджэнне, меўся на ўвазе зварот да народных звычаяў, традыцый, фальклору; таксама апратанне гісторыі і культуры ад ідэалагічнага шалупіння таталітарнай сістэмы. І вельмі рэдка можна было пачуць пра духоўнае адраджэнне.

Адраджэнне народа павінна пачынацца менавіта з духоўнага адраджэння. Самае галоўнае ў гэтым працэсе — адраджэнне душы. Кожнай асобнай душы. А гэта адраджэнне можа даць чалавеку толькі Бог. Такім чынам, на першы план выходзяць духоўныя праблемы грамадства.

Не лішне будзе ўспомніць, што ўсе краіны, якія мы зараз называем "цывілізаванымі", прайшлі перыяд магутнага духоўна-рэлігійнага ўздыму. Чаму ў нас ніхто не звяртае ўвагі на сувязь паміж двума цікавымі працэсамі, што адбыліся ў Еўропе некалькі стагоддзяў назад: рэфармацыяй і прамысловай рэвалюцыяй (менавіта тады і заклалі першыя асновы сучаснай рыначнай эканомікі — стварылі першыя біржы, банкі, механізаваныя вытворчасці)? Хаця на Захадзе пра гэта пісалі такія сур'ёзныя даследчыкі, як Макс Вэбер (ён выкарыстоўваў метады статыстычнай навукі ў сваіх даследаваннях).

Беларусь стаіць на парозе рэлігійнага ўздыму. І гэтага не трэба баяцца. Растуць цэрквы, ствараюцца новыя, шмат людзей прыходзіць да Бога. Але гэта выяўляе, што ёсць для веруючых шмат праблем. Не хапае падрыхтаваных памяшканняў для правядзення набажэнстваў. Вялікія цяжкасці для духоўнай адукацыі. Добра было б, каб прэзідэнт прыслухаўся да патрэб веруючых і даў загад кіраўніцтву тэлерадыё стварыць спецыяльныя рэдакцыі рэлігійных праграм як на радыё, так і на тэлебачанні. Веруючыя, як і іншыя, плацяць падаткі, за кошт якіх фінансуецца радыё і тэлебачанне. І яшчэ адзін важны момант: калі кіраўніцтву хопіць дзяржаўнай мудрасці на стварэнне гэтых рэдакцый, то трэба ўлічыць, што Беларусь — краіна спрадвеку шматканфесійная, і акрамя праваслаўных і каталікоў у нас ёсць яшчэ і уніяты, і евангелісты, і баптысты, і пяцідзесятнікі.

Напрыканцы хачу сказаць, што шлях адраджэння, які апісаны ў гэтым артыкуле — не плод фантазіі аўтара і не вынік яго філасофскіх пошукаў. Па гэтаму шляху пайшла маленькая краіна — Албанія. Там зняты ўсе перашкоды і вельмі шмат людзей прыходзіць да Бога. Раней Албанія была самай адсталай у эканамічным плане еўрапейскай краінай. Зараз тэмпы яе эканамічнага росту — 10 працэнтаў за год (хаця дзіўна ўжо тое, што ў іх няма падзення вытворчасці як у нас). Гэта фантастычныя вынікі для ўсходнееўрапейскіх краін. Ды нават і развітыя прамысловыя дзяржавы маюць тэмпы росту ў 4—5 разоў меншыя.

Можна напісаць тысячы эканамічных і палітычных праграм, але рэальна выйсці з крызісу гэта не дапаможа. Не трэба глабальных праектаў. Трэба пачынаць з малога. Хай кожны спачатку выведзе з крызісу сваю душу. Адраджэнне душы — вось што галоўнае

Андрусь ДЫЛЮК.

1. ВЫБАР

Ягор ГАЙДАР

(Працяг. Пачатак у № 126).

Цяпер у краіне апатыі няма. Я гавару не пра палітычную апатыю, а пра рэч больш значную, пра апатыю сацыяльную. Наадварот, людзі праяўляюць павышаную сацыяльна-эканамічную і працоўную актыўнасць. Адна з галоўных заваёў гэтых гадоў — скончана з сонным адурэннем на працы, характэрным для брэжнеўскага і папярэдніх перыядаў. Праўда, працоўная актыўнасць больш накіроўваецца ў сферу гандлю, абслугоўвання — традыцыйна закінутыя ў сацыялістычным грамадстве. Як бы там ні было, павышэнне працоўнай актыўнасці насельніцтва сёння — адна з прычын, якая паслабляе сацыяльна-эканамічны і палітычны крызіс.

Выбар паміж бюракратычным рынкам (стагнацыяй) і свабодным рынкам (развіццём грамадства і эканомікі) азначае, па сутнасці, выбар для Расіі — захаваецца яе высокая цывілізацыя ці краіна апусціцца ў "трэці свет".

Што выбар перад нашай краінай стаіць менавіта такі — з гэтым сёння згодны ўсе. Магчыма, гучней за ўсіх, з нейкай садамазахісцкай асалодай пра гэта крычаць нашы праціўнікі. Усё пытанне толькі ў адным: якую стратэгію выбраць нашай краіне, каб не апынуцца ў "трэцім свеце", у зоне вечнай застойнай беднасці, каб спыніўся, нарэшце, "рускі эканамічны цуд" — цуд вельмі багатай прыродным і працоўным рэсурсам, але чамусьці беднай краіны. Якую стратэгію выбраць, каб краіна развівалася як нармальная краіна "першага свету"?

Вечная руская праблема. "Мы адсталі ад перадавых краін на 50—100 гадоў. Мы павінны прабегчы гэтую адлегласць у дзесяць гадоў. Ці мы зробім гэта, ці нас зламаюць". І — вечны рэцэпт рашэння праблемы: "Неабходна такая ўлада, якая мела б жаданне і сілу скарыстаць гэтыя магутныя прыродныя багацці на карысць народа". "Неабходна партыя, дастаткова згрупаваная і адзіная для таго, каб накіраваць намаганні... у адну кропку, і... не здрэйфіць перад цяжкасцямі і сістэматычна праводзіць у жыццё правільную... палітыку". Сталін гаварыў гэта ў 1931 годзе. Пётр мог бы сказаць на 250 год раней. Нашы дзяржаўнікі-патрыёты (з папраўкамі на тэрміналогію) гавораць тое ж самае сёння. Няўжо сапраўды адзіны ўрок гісторыі ў тым, што ніхто не атрымлівае ўрокаў?

Трагічны вопыт "вялікіх скачкоў" рускай гісторыі і непазбежнага затым вялікага абвалу, які кожны раз адбываецца з матэматычнай дакладнасцю і непазбежнасцю, падзення, новага адставання "ад перадавых краін" "на 50—100 гадоў" — нічаму не вучыць? Увесь крывава-рваны, квантаваны цыкл рускай вечна даганяючай цывілізацыі — нічаму не вучыць?

Абсурдна сама ідэя мускульным намаганнем дзяржавы "дагнаць і перагнаць" грамадства, якое развіваецца самастойна. Адысці ад "трэцяга свету", дагнаць краіны еўрапейскай цывілізацыі — узмацняючы ў сваёй краіне структуры "ўсходняга" тыпу дзяржавы, развіваючы "ўсходні спосаб вытворчасці"!

Так, не па тэхніцы, не па эканамічнай магутнасці, а перш за ўсё па сацыяльна-эканамічнай структуры мы адсталі ад "перадавых краін". І вось гэты разрыў, гэту адлегласць мы сапраўды павінны, абавязаны пераадолець, стаць краінай, эканоміка якой падпарадкоўваецца не законам мабілізацыі, а законам пастаянна падсумаваных інавацый. Тут, для пераадолення гэтага разрыву на самай справе неабходна палітычная воля. Воля развіваць краіну, якасна змяніўшы ў ёй функцыі дзяржавы.

Якая мэта расійскай палітыкі, акрамя, вядома, "карысці народа", якой нават Сталін абгрунтоўваў свае дзеянні? Аднаўленне ваеннай звышдзяржавы? Ці адмова ад імперскіх амбіцый і вызваленне грамадства дзеля свабоднага эканамічнага і культурна-сацыяльнага развіцця?

Аб'яднаць жа першае з другім немагчыма і тэхнічна — не хапае рэсурсаў — і прынцыпова, таму што размова ідзе пра розныя лініі развіцця краіны, пра розныя структуры грамадства і дзяржавы, пра розныя ідэалы і ідэалогіі. Калі бальшавікі дзеля "свабоднай працы людзей, якія свабодна сабраліся", уздумалі як мага ўзмацніць дзяржаву, яны атрымалі свабодную працу... у ГУЛАГу.

Як ужо гаварылася, гэта ідэалогія, якая ператварылася ў дзяржаўную рэлігію, аказалася больш чым устойлівай да любых сацыяльных узрушэнняў. Самая дзіўная метамарфоза, вядома, бальшавіцкая. Самая радыкальная ў гісторыі чалавецтва рэвалюцыя нічуць не зварухнула Меднага конніка рускай гісторыі. Імперска-дзяржаўныя ідэалы выйшлі з агню рэвалюцыі толькі змененымі і ўзмоцненымі.

У 1920 г. гэту сутнасць сацыялістычнай рэвалюцыі дакладна сфармуляваў манархіст Шульгін. Абагульняючы вопыт рэвалюцыі і грамадзянскай вайны, ён пісаў: "Рэзюме. "Супраць волі маёй, супраць волі тваёй" — бальшавікі:

1) аднаўляюць ваенную магутнасць Расіі;

2) аднаўляюць граніцы Расійскай дзяржавы да яе сапраўдных межаў;

3) рыхтуюць прышэсце самадзержца ўсерасійскага".

І сёння гэтыя словы як нельга больш актуальныя.

Сёння ўсё больш шматлікія дзяржаўнікі (а хто ж з сённяшніх палітыкаў не спяшаецца аб'явіць сябе такім?) урачыста аб'яўляюць у якасці сваіх прыярытэтных мэт дзве першыя, заяўленыя Шульгіным (цяпер гэта гучыць як "умацаванне" ці "захаванне" ваенна-прамысловай магутнасці і "аднаўленне", у той ці іншай форме, Саюза ССР). І як зноў жа правільна заўважае Шульгін, калі ўсе сілы дзяржавы сфакусіраваны на рашэнне гэтых дзвюх задач, — сама сабой ажыццявіцца і трэцяя.

Ці адбудзецца яшчэ адна метамарфоза? Ці завершыцца дэмакратычная эвалюцыя тым жа, чым у свой час сацыялістычная рэвалюцыя? Ці сапраўды руская гісторыя запраграміравана на эквіфінальнасць — рух з любой кропкі, пасля любых піруэтаў, завяршаецца ўсё там жа, ля падножжа трона, усё тым жа — палітыка-эканамічнай дыктатурай "усходняй" дзяржавы? Ці асуджаны ўсе спробы лібералаў, дэмакратаў скінуць галоўны вектар гісторыі "Малют, Іванаў, Гадуновых, драпежнікаў, апрычнікаў, стральцоў"?

Безумоўна, сёння сімптомы "новага ледніковага перыяду" наяве. Многія з тых, хто ў 1989—1991 гадах з канфармісцкіх імкненняў кляўся ў вернасці грамадзянскаму грамадству, дэмакратычным ідэалам, сёння гэтак жа горача клянуцца ў вернасці дзяржаве, сталі заядлымі "дзяржаўнікамі". Учора яны вымаўлялі "дзяржава" з абавязковым прыметнікам — "прававая". Сёння спаборнічаюць — хто вымавіць "дзяржава" з больш звонкай меддзю ў голасе.

Само па сабе гэта не страшна, але сімптаматычна. Дзяржаўная рэлігія ў выглядзе спірытуалістычнага "дзяржаўніцтва" зноў і актыўна насаджаецца ў нашай краіне. Ведаючы сапраўды сур'ёзныя дэмакратычныя ўстаноўкі прэзідэнта, мы не можам, тым не менш, не бачыць непрыкметнае, "малекулярнае" ператварэнне ўлады, уласна яе вяртанне на "нармальныя", гістарычныя звыклыя "кругі своя".

Пытанне тым больш складанае, што тут ёсць і небяскарыслівая падмена паняццяў. На самай справе, ці можа быць адказны палітык, які супраць пабудовы моцнай, эфектыўна дзеючай дзяржавы. І ці ёсць сёння ў каго-небудзь сумненне, што наша дзяржава вельмі неэфектыўна, яе трэба ўмацоўваць? Мы — за ўмацаванне эфектыўнасці дзяржавы. У гэтым сэнсе мы — дзяржаўнікі. І менавіта таму мы — катэгарычныя праціўнікі тых "дзяржаўнікаў", пра якіх гаварылася вышэй. Усё пытанне ў мэтах і прыярытэтах дзяржавы, у тым, што, уласна, разумець пад "дзяржавай".

Калі прыярытэт — мадэрнізацыя краіны, расчыстка сацыяльна-эканамічнай прасторы для развіцця сучаснага грамадства, то пералік абавязкаў дзяржавы дастаткова выразны і лакальны.

Дзяржава павінна забяспечваць недатыкальнасць прыватнай уласнасці, правесці падзел уласнасці і ўлады і перастаць быць галоўным уласнікам, галоўным суб'ектам эканамічных адносін у краіне. Дзяржава павінна весці актыўную палітыку ў галіне барацьбы з інфляцыяй і стымулявання прыватных (у тым ліку замежных) інвестыцый, актыўна весці барацьбу з манапалізмам і злоўжываннем манапольным становішчам не на карысць спажыўца.

Дзяржава павінна браць на сябе клопаты пра экалогію, адукацыю і ахову здароўя, развіццё навукі, культуры, пра бедных, непрацаздольных.

Найважнейшая задача дзяржавы сёння — барацьба з вулічнай злачыннасцю, якая запужала людзей, і з мафіяй, якая ў многім вызначае эканамічныя працэсы ў краіне, выкручвае "нябачную руку" рынку, заломвае яе бізнесменам за спіну.

Дзяржава павінна абмежаваць і свой "рэкет" — свае апетыты наконт падаткаў. Гэта дасягальна, калі не дзяржава становіцца асноўным інвестарам у эканоміку.

Нарэшце, неабходна разумная ваенная палітыка — канверсія галоўнага аплоту дзяржуласнасці, ВПК, і скарачэнне арміі да памеру рэальнай неабходнасці краіны, а не генералаў.

Гэта — адзін дзяржаўны падыход. Эфектыўная і недарагая дзяржава па магчымасцях краіны, неабходная, каб забяспечыць дынамічнае развіццё грамадства на парозе XXI стагоддзя.

Калі прыярытэт — "аднаўленне ваеннай магутнасці", "захаванне любой цаной іміджу звышдзяржавы", "аднаўленне сапраўдных граніц", "расшырэнне тэрыторый да межаў СССР" — гэта прынцыпова іншы падыход. Відавочна, што яго нельга абгрунтаваць рацыянальна — наўрад ці, скажам, можна ўсур'ёз растлумачыць, што мы задыхаемся без "жыццёвай прасторы". Ці што ў нас якраз дэфіцыт ваеннай магутнасці і г.д. Значыць, тут заранёй маюцца на ўвазе ірацыянальныя адносіны да свяшчэннай Дзяржавы, аднаўленне ў правах "дзяржаўніцтва" як асаблівай дзяржаўнай рэлігіі.

Далей, гэта палітычная лінія, відавочна, мае на ўвазе (а ідэалогія зусім апраўдвае) рэзкае згортванне палітычных, эканамічных, грамадзянскіх правоў грамадства і расшырэнне ўлады і даходаў дзяржавы, новую мабілізацыю рэсурсаў грамадства дзеля вырашэння імперскіх праблем. Упэўнены, што такі курс — прамая дарога да нацыянальнай катастрофы, да краху знясіленай краіны разам з узвышанай над ёй Дзяржавай. Што ўдалося ў 1920—1930-я гады, тое не пройдзе напярэдадні XXI стагоддзя. Расшырэнне тэрыторый — гэта абмен прасторы на некаторы час. За кошт рэгрэсу ў часе, вяртання да архаічных форм кіравання (ледзь ці не феадальна-самадзяржаўным) пашырыць фізічныя граніцы дзяржавы. Гэта — правільны шлях да гібелі краіны.

Тое ж датычыць і ўласнай эканамічнай сферы. Рэалізацыя падобных імперскіх праектаў азначае рэзкае ўзмацненне ВПК (за кошт чаго, якіх рэсурсаў?), узмацненне ўсяго дзяржаўна-кіруючага сектара эканомікі, ядром якога з'яўляецца ВПК.

Відавочна, што і гэта — з пункту гледжання эканамічнай эфектыўнасці — шлях у нікуды, у бездань.

Няўжо гэтага не бачаць "дзяржаўнікі", якія на практыцы ператвараюцца ў злосных ворагаў дзяржавы і краіны?

Каб адказаць на гэта пытанне, нам неабходна ад высокіх мэт, ад дзяржаўнай мармуровай паэзіі і стальной рамантыкі, ад гучных слоў і клятваў перайсці да дзяржаўнай прозы і рэалізму, да спраў нашых найноўшых дзяржаўнікаў. І тут нас чакаюць цікавыя адкрыцці.

(Працяг будзе).

ПРАВЕРЦЕ ПРАВІЛЬНАСЦЬ АФАРМЛЕННЯ АБАНЕМЕНТА

На абанеменце павінен быць пастаўлены адбітак касавай машыны.

Пры афармленні падпіскі (пераадрасоўкі) без касавай машыны на абанеменце пастаўляецца адбітак каляндарнага штэмпеля аддзялення сувязі. У гэтым выпадку абанемент выдаецца падпісчыку з квітанцыяй аб аплаце кошту падпіскі (пераадрасоўкі).

Для афармлення падпіскі на газету або часопіс, а таксама для пераадрасавання выдання бланк абанемента з даставачнай карткай запаўняецца падпісчыкам чарнілам, разборліва, без скарачэнняў, адпаведна ўмовам, выкладзеным у каталогах.

Запаўненне месячных клетак пры пераадрасаванні выдання, а таксама клеткі "ПВ-МЕСЦА" робіцца работнікамі прадпрыемстваў сувязі.

ЗДАРЭННІ І КУР'ЁЗЫ

ШКОЛЬНІКІ–ДЫВЕРСАНТЫ

Толькі па шчаслівай выпадковасці абышлося без ЧП на чыгунцы ў Лунінцы. Больш за два месяцы працягваліся тут "дыверсіі".

І ўсё ж, работнікі лінейнага аддзела міліцыі высачылі шкоднікаў. Гэта сем дзевяцікласнікаў адной з гарадскіх школ. Нанесены ўрон склаў звыш 18 мільёнаў рублёў.

***

Дырэктар сталічнай школы па вуліцы Надзеждзінскай скалануўся ад званка-перасцярогі: замініравана школа.

Што рабіць? Па дапамогу звярнуліся ў Ленінскі райаддзел міліцыі. У тэрміновым парадку эвакуіравалі дзяцей, абследавалі будынак і нічога, на шчасце, выбухованебяспечнага не знайшлі.

БЕЛІНФАРМ.

ЗБІЎ, ДАБІЎ І ЎЦЁК

Трагічна закончылася непрадбачная сустрэча двух вадзіцеляў у самым цэнтры горада Маладзечна.

Адзін — шафёр грузавіка— неасцярожна пераходзіў Цэнтральную плошчу, другі — вадзіцель матацыкла, асоба якога пакуль не вызначана, надта спяшаўся. Адбылося, як пішуць інспектары дарожнага руху, вулічнае здарэнне. Збіўшы пешахода, гаспадар матацыкла замест таго, каб дапамагчы збітаму калегу...дабіў яго і ўцёк на вачах атарапелых людзей.

Мікола КАПЫЛОВІЧ.

ВЫКРАЛІ ПАМЯЦЬ

Са слязамі на вачах звярнулася ў Першамайскі аддзел міліцыі выкладчыца Белдзяржуніверсітэта: на Усходніх могілках вандалы-зладзеі выкралі бронзавы барэльеф з помніка бацьку.

Злачынцаў, зразумела ж, прывабіў кошт рэчы — каля дзесяці мільёнаў. А для дачкі балюча, што зняважана памяць. Да гонару супрацоўнікаў міліцыі, яны знайшлі "прыхільнікаў мастацтва" — двух работнікаў камерцыйнай структуры.

БЕЛІНФАРМ.

СПРОБА АБРАБАВАЦЬ АМОНАЎЦА

Зразумела ж, яна закончылася безвынікова.

Але калі ў падземным пераходзе па праспекце Ф.Скарыны невядомы прыставіў амонаўцу пісталет (пазней высветлілася, газавы), той разгубіўся: жартуе чалавек ці сур'ёзна?

А злачынец не жартаваў. П'янаму бізнесмену не хапала на выпіўку, вырашыў выйсці на "вялікую дарогу". У якія краі яна яго прывядзе — вызначыць суд.

БЕЛІНФАРМ.

"ЗАЙЦЫ" Ў СЛОІКАХ

Многія жыхары навакольных вёсак Маладзечна, калі едуць на гарадскі кірмаш, вязуць туды ў аўтобусах не толькі яйкі, сала, мяса, смятану, масла, але і трохлітровыя слоікі...з грашыма. Такі слоік, змешчаны ў звычайную гаспадарскую сумку, робіцца практычна недаступным для кішэнных зладзеяў: выцягнуць яго і не патурбаваць гаспадыню сумкі практычна немагчыма.

Мікола КАПЫЛОВІЧ.

Тыдзень па гараскопу

28 лістапада— 4 снежня

Стралец
Спрыяльны час для пачатку новых спраў, асабліва 30-га. Пачатыя ў снежні праграмы дадуць вынікі ў красавіку.
Паездкі на гэтым тыдні будуць удачнымі. Але сур'ёзна абдумвайце свае рашэнні, каб у далейшым не шкадаваць.

Казярог
Пастарайцеся ў першыя дні зімы намеціць планы на будучыню. Высветліце, у чым прычыны вашых няўдач. Захоўвайце асцярожнасць у справах 2-га.
Устрымайцеся ад усялякіх знаёмстваў у сярэдзіне тыдня. Кантралюйце становішча ў фінансавай сферы.

Вадалей
Пазбягайце вырашэння грашовых аперацый да канца тыдня.
Магчыма шмат новых знаёмстваў і сустрэч з сябрамі.
Займіцеся вывучэннем таямнічых з'яў, псіхалогіяй. Больш увагі ўдзяляйце вашым родным. Пастарайцеся шмат чаго дамагчыся на працы.

Рыбы
У цяжкую хвіліну вас падтрымаюць у бізнесе ў канцы лістапада. Звярніце ўвагу на вашу нервовую сістэму.
Верагодны важныя перамены ў жыцці, звязаныя з вашым сацыяльным становішчам.
Займіцеся творчай дзейнасцю ў выхадныя.

Авен
Пастарайцеся высветліць усе непаразуменні ў сям'і і на працы ў першыя дні снежня. Звярніцеся па дапамогу да сваіх сяброў, прыслухайцеся да іх парад.
Важныя справы лепш пачаць з суботы.
Прааналізуйце памылкі лістапада, каб не паўтарыць іх ізноў.

Цялец
Будзьце стрыманымі ў адносінах з партнёрам на гэтым тыдні.
Заканчвайце раней запланаванае. Магчымы перамены ў матэрыяльнай сферы не ў лепшы бок. Але хутка становішча палепшыцца.
Звярніце ўвагу на ваша здароўе. Верагоднасць прастудных захворванняў.

Блізняты
Кантралюйце вашы эмоцыі і будзьце ўпэўненымі ў сабе 26—28-га.
З'явіцца шанц на поспех у бізнесе 30-га і 3-га.
Пастарайцеся ўмацаваць адносіны з блізкімі. Захоўвайце асцярожнасць у каханні.

Рак
Серада і субота спрыяльныя для ўсіх вашых пачынанняў.
У канцы лістапада верагодна паездка і сустрэча з роднымі або сябрамі.
Пастарайцеся нічым не рызыкаваць у пачатку снежня. Займіцеся спортам. Будзьце ўважлівымі да сябе.

Леў
Больш часу прысвяціце сям'і і каханаму. Магчымы матэрыяльны прыбытак на гэтым тыдні.
Не злоўжывайце ежай у выхадныя. Вам не перашкодзіць дыета, садавіна і агародніна.

Дзева
Усе важныя праблемы пастарайцеся вырашыць 30-га і 3-га. Зможаце выканаць многае з раней запланаванага. Верагодна ўзнагарода за вашу працу.
Будзьце беражлівымі ў фінансавай сферы. З'явіцца магчымасць адправіцца ў падарожжа.

Шалі
Паспяховымі будуць сярэдзіна, пачатак 28-га і 30-га. Пазбягайце памылак у развіцці вашых прадпрыемстваў, каб у далейшым не шкадаваць.
Не злоўжывайце спіртным і кавай.
У апошнія дні тыдня вы атрымаеце нейкую важную для вас інфармацыю. Пастарайцеся не канфліктаваць з блізкімі.

Скарпіён
Займіцеся высвятленнем фінансавых пытанняў і падпісаннем дзелавых кантрактаў. Падвядзіце вынікі зробленага раней. Даверцеся ўласнай інтуіцыі. Пастарайцеся вырашыць шэраг важных спраў.
Стабілізуецца становішча ў фінансах.

МАРАЛЬНЫ КОДЭКС

Экзамен на выжыванне,
або МАЎЧАННЕ ЯГНЯТ

□ Наталля СТРАЛКОВА,"ЧЗ"

..Да званка з першага ўрока заставалася яшчэ хвілін дваццаць. "Матэматычка" скончыла выклікаць да дошкі, закрыла журнал і пачала тлумачыць новую тэму. Таня з палёгкай уздыхнула, бо ніколі не любіла дакладных навук.

Пасля званка яна яшчэ доўга корпалася, намагаючыся зашпіліць непаслухмяную "молнию" на сумцы. З класа выйшла апошняй. У школьным калідоры было надзіва ціха і бязлюдна. Таня штурхнула дзверы і апынулася на лесвічным пралёце. Раптам нехта схапіў яе за руку. Ад нечаканасці яна ледзь не ўскрыкнула, а, убачыўшы знаёмы твар, спалохалася яшчэ больш: "Што табе, Фількін?"

...Ён з'явіўся ў дзясятым "Б" напачатку верасня, крыху спазніўшыся ў сувязі з цяжкасцямі пераводу ў іншую, больш прэстыжную школу. Таня памятае, з якім захапленнем абмяркоўвалі яе аднакласніцы гэту падзею: новенькі вельмі нагадваў героя папулярнага кінабаевіка, па недарэчнасці апранутага ў школьны касцюм. Прынамсі, ужо на наступны дзень касцюм быў зменены на джынсы і футболку, і палова класа з дрэнна замаскіраванай зайздрасцю назірала з вокнаў трэцяга паверха, як павольна, з пачуццём уласнай значнасці выходзіць ён з шыкоўнай чырвонай іншамаркі. Такога ў іх школе яшчэ не было, хоць большая палова вучняў не магла паскардзіцца на беднасць сваіх бацькоў. Многія з іх мелі машыны, але зусім нямногія ў самых выключных выпадках дазвалялі сваім "чадам" раскошу пад'язджаць да школы на аўто. І то, спыняліся не каля самага ўваходу, а далей, дзе-небудзь за квартал ад роднай навучальнай установы. Няпісаным правілам школы (ва ўсякім разе, апошнія дзесяць год) была першапачатковая роўнасць усіх яе вучняў у адносінах паміж сабой, незалежна ад таго, якую прыступку ў іерархічнай лесвіцы грамадства займалі тыя ці іншыя бацькі. Вызначацца "дазвалялася" толькі ў выпадку выключных разумовых даных або незвычайных асабістых якасцей ці талентаў (напрыклад, калі ты пісаў вершы ці сцэнарыі да драмгуртка або мог трыццаць разоў падцягнуцца на турніку). Школа ведала сваіх герояў у твар, але, паважаючы іх здольнасці, ніколі не вітала "якання", выстаўлення, падкрэслівання сваёй выключнасці. Пры бліжэйшым знаёмстве з Фількіным стала ясна: ва ўсталяваныя правілы школы ён не ўпісваецца ніяк.

...Каця, старэйшая Таніна сястра, яшчэ ляжала ў ложку, калі ў дзверы пазванілі. Ёй не хацелася адчыняць — учора позна вярнулася з работы, да апоўначы праваждалася на кухні, супакойваючы сябе заўтрашнім адгулам. Хацела паспаць хаця б да адзінаццаці, а тут — на табе: у дзесяць раніцы некага чэрці прынеслі...

Званок звінеў настойліва і нервова, прыйшлося ўстаць і адчыніць. На парозе стаяла заплаканая і растрапаная Танька, чамусьці без курткі і партфеля. Рэшткі сну як рукой зняло. Каця ўцягнула малодшую ў кватэру і, ужо ведаючы, што тая адкажа, спытала:"Зноў Фількін?" Таня кіўнула галавой. "Добра, заставайся тут і нікуды не хадзі". Каця падышла да тэлефона і пачала набіраць нумар сябра. Толькі б ён аказаўся дома...

...Як самага высокага ў класе, Фількіна пасадзілі за апошнюю парту. І некалькі дзён ён паводзіў сябе ціха, вывучаючы хлопчыкаў, дзяўчынак і абстаноўку. Потым пачалося. Фількін самастойна вылучыў сябе на ролю лідэра, спачатку ў класе, а потым і ў школе. А паколькі ён так захацеў, дык, як высветлілася, ніхто не меў права гэтаму пярэчыць. З аднакласнікамі Фількін размаўляў тонам загаду, не прымаючым ніякіх адмоў. Калі спачатку нехта яшчэ спрабаваў супраціўляцца, у ход ішоў моцны кулак не па гадах фізічна развітага новенькага. Бяскрыўднага Дзіму Сарокіна (прозвішчы ў артыкуле зменены. — Н.С.)ён прымусіў на перапынку піць ваду са зліўнога бачка за тое, што першы адмовіўся збегаць у кіёск па цыгарэты. Андрэя Васільцова так ударыў нагой, што той не змог прысутнічаць на наступным уроку — адседжваўся ў выратавальнай "кабінцы". (Андрэй не выканаў загад: не напісаў за Фількіна дамашняе сачыненне)... Пакрысе яго пачалі баяцца і абыходзіць бокам усе. Адзіны чалавек у класе — Ігар Мальчэўскі, кандыдат у майстры спорту па лёгкай атлетыцы — мог адчуваць сябе больш-менш спакойна: новенькі рабіў выгляд, што проста яго не заўважае.

Фількін працягваў прыязджаць у школу на машыне. З яго "лёгкай рукі" з класа ў клас папаўзлі чуткі і пра тату — крутога бізнесмена, які знаходзіўся на кароткай назе з "моцнымі" гэтага свету як у афіцыйных дзелавых колах, так і ў падпольных. Праўдай усё было ці не — заставалася толькі здагадвацца. Фількін, адчуваючы ўсеагульную разгубленасць, з кожным днём рабіўся ўсё больш нахабным. Аднакласніцы, якія ў першыя дні млелі ад захаплення пры сустрэчы з новенькім, пазней пачалі шарахацца ад яго ў розныя бакі. Ён мог нечакана схапіць дзяўчынку за валасы (асабліва калі яны былі доўгія) і, наматаўшы іх на руку, моцна пацягнуць... Мог зняважыць і абразіць пры ўсіх так, што на вочы набягалі слёзы. Новенькі дакладна падмячаў любыя фізічныя недахопы і здзекаваўся ад душы. Аднак Таню Фількін да пары да часу не чапаў. Наадварот. Ён аказваў ёй амаль рыцарскія знакі ўвагі. Аднаго разу нават прапанаваў падвезці дадому на бацькавым аўтамабілі. Таня катэгарычна адмовілася: пасля ўрокаў яе, як заўсёды, праводзіў дадому Валодзя, з якім яны сябравалі з пятага класа. Валодзя вучыўся ў адзінаццатым класе, меў разрад па плаванню, займаўся боксам і выдатна гуляў у баскетбол, а пасля заканчэння школы збіраўся паступаць у інстытут фізкультуры. У школе ён лічыўся тым самым нефармальным лідэрам, да меркавання якога прыслухоўваліся нават настаўнікі. У размовах Валодзя ніколі не павышаў тон і не аддаваў загадаў — ён любіў пераконваць і толькі такую перамогу лічыў сапраўднай. Нядзіўна, што з Фількіным яны з самага пачатку апынуліся па розныя бакі барыкады. А яўная перавага Валодзі ў адносінах з Таняй пераўтварыла першапачатковую антыпатыю Фількіна ў сапраўдную варожасць.

...У рэшце рэшт, на тым канцы праваду трубку знялі. "Тэрмінова прыязджай,— папрасіла Каця,— і вазьмі з сабой сабачы ашыйнік, памятаеш, той, з шыпамі?" Яна паклала трубку, хутка апранулася і, яшчэ дакладна не ўяўляючы, пра што і як будзе гаварыць з крыўдзіцелем малодшай сястры, аўтаматычна паклала ў сумачку груваскі нямецкі фен. Калі спусцілася на першы паверх і выйшла на двор, яе ўжо чакала машына.

...У той дзень, як звычайна, Таня з Валодзем выйшлі са школы ўдваіх. Падаў густы снег, набліжалася навагодняе свята і канікулы — настрой быў прыўзняты. У школьным двары Таню чакала сяброўка — яны яшчэ ўвечары дамовіліся сустрэцца і пахадзіць па магазінах, а раптам у перадсвяточнай мітусні натрапяць на які-небудзь дэфіцыт? Таня развіталася з Валодзем, далей ён пайшоў адзін. Не паспеў збочыць за вугал, як на дарозе вырасла знаёмая іншамарка... Фількін падыходзіў да Валодзі, усміхаючыся, як заўсёды. Але нешта ў выразе яго твару насцярожвала. Магчыма, вочы. Яны былі халоднымі і жорсткімі. З машыны выйшлі тры хлопцы з кароткімі стрыжкамі. "На першы раз вельмі моцна не трэба",— папярэдзіў іх Фількін.

...Праз пяць хвілін усё было скончана. Валодзя ляжаў на снезе, запырсканым яго ўласнай крывёй, а перад вачамі расплываліся рознакаляровыя кругі. Ён не адчуваў ні холаду, ні болю, ні нават крыўды. Першая спроба паварушыцца выклікала прыступ ірвоты. І толькі тут Валодзя заўважыў перапалоханыя твары Таніных аднакласнікаў... "Вось і добра, будуць сведкамі",— падумалася з палёгкай.

На наступны дзень яго мама занесла заяву ў міліцыю. А яшчэ праз некаторы час следчы разам з класнай, пакінуўшы ўсіх пасля ўрокаў, спрабаваў высветліць падрабязнасці "бойкі". "Калі хто-небудзь нешта бачыў і можа пацвердзіць заяву пацярпеўшага, дапамажыце нам". Фраза наіўнага мужчыны ў цывільным павісла ў паветры і лунала там даволі доўга. Клас маўчаў. Фількін на пазапланавай класнай гадзіне не прысутнічаў, але яго цень нібыта хадзіў паміж сталамі, наводзячы страх на ўсіх, без выключэння, хлопчыкаў і дзяўчынак. Яны, як па камандзе, апускалі вочы. "Эх, вы,— вырвалася ў Тані,— аднакласнічкі..."

Справу замялі, зацёрлі і паступова забылі. З Фількіным на ўсялякі выпадак правялі выхаваўчую размову — можа, і сапраўды ён біў, а можа, і не ён — разбярэш гэтых падлеткаў. З таго часу Фількін пачаў паводзіць сябе крыху цішэй, стаў больш асцярожным, не чапляўся без усялякай падставы да аднакласнікаў. Толькі Таня ўвесь час лавіла на сабе яго позіркі, поўныя пагрозы і нянавісці.

Неяк пасля ўрокаў ён груба схапіў яе за руку і прыціснуў да сябе. "Пайшоў прэч, дурань!"— крыкнула яна, вырвалася і пабегла з класа. Фількін выскачыў за ёю, але дагнаў толькі ля лесвіцы. На верхняй прыступцы ён так штурхануў Таню, што тая літаральна пакацілася ўніз, раскідваючы ў розныя бакі кніжкі і сшыткі...

...Каця сядзела ў машыне перад уваходам у школу, дзе вучылася сястра, і чакала, пакуль скончацца ўрокі. Курыла цыгарэту за цыгарэтай. Сяргей, яе сябар, апрануты ў аб'ёмістую куртку, якая візуальна павялічвала ў памерах і без таго шырокія плечы, здаваўся знешне спакойны. Прагучаў апошні званок — і Каця, прыхапіўшы сумачку, грукнула дзверцамі машыны... Фількін, як заўсёды, выплываў з дзвярэй першым. За ім невялікімі чародкамі выбягалі астатнія. Каця, імкнучыся не паказваць унутранага напружання, падышла да яго і ўзяла за руку. Фількін уздрыгнуў ад нечаканасці і паспрабаваў адштурхнуць незнаёмую маладую жанчыну. І тады яна, не памятаючы сябе ад нянавісці, размахнулася і з усёй сілы "заехала" ў прыгожы нахабны твар сумачкай з увесістым фенам... "Ну, с-сука, канец табе..."— пачула Каця і адступіла ўбок. За ёю ішоў Сяргей, наматваючы на руку сабачы ашыйнік з шыпамі... Да такога павароту падзей Фількін быў яўна не падрыхтаваны. Ён развярнуўся на сто восемдзесят градусаў і пабег так хутка, быццам недзе там, наперадзе, яго чакаў з секундамерам настаўнік фізкультуры.

"Цікава,— падумала Каця, калі яны ўжо сядзелі ў машыне,— няўжо ў тых, каго ён б'е, няма бацькоў, якія маглі б заступіцца за сваіх сына ці дачку?"

...Фількін спусціўся з лесвіцы і падаў Тані руку:"Трэба быць больш асцярожнай — у школе вельмі небяспечныя прыступкі". Яна адсунулася ўбок і ўстала на ногі: "Ідзі прэч, вар'ят..." Ён прыжмурыў вочы і, крыху памарудзіўшы, з асалодай плюнуў, укладаючы ў гэты ўчынак усю сваю "любоў" да блізкага...

***

Жыццё – такая складаная штука, што пачуццё безвыходнасці мы пачынаем зведваць куды раней, чым, скажам, пачуццё закаханасці. У гэтай гісторыі, на жаль, яшчэ няма канца, і якім ён будзе – залежыць ад многага. Справа нават не ў Фількіне – магчыма, з цягам часу з яго атрымаецца таленавіты (калі гэта слова тут да месца) гангстэр, магчыма, здольны банкір ці, яшчэ лепей, хітры палітык... Справа не ў ім, бо ён упэўнена ідзе па дарозе, якую пракладвае сабе сам. У неафіцыйнай, дарэчы, размове з прадстаўнікамі органаў аховы правапарадку я на ўсялякі выпадак пацікавілася мерамі пакарання, якія можна прымяніць у адносінах да яго, мякка кажучы, ненармальных паводзін. "А на падставе чаго вы збіраецеся прыцягнуць яго да адказнасці? Калі адхіліць эмоцыі і паглядзець на справу цвяроза? Дзе сведкі? Дзе заявы пацярпеўшых?" – спыталі мае знаёмыя ахоўнікі закона. На жаль, яны мелі рацыю. Менавіта таму галоўным ва ўсёй гісторыі я лічу не паводзіны Фількіна, а будучы лёс тых, хто пастаянна адчувае на сабе яго караючую далонь і жыве па "фількінаму" раскладу і па яго правілах. Страх – самае агіднае з пачуццяў, і тых, хто баіцца, можна зразумець. Але, як бы там ні было, Фількін – усяго толькі аднакласнік, падлетак, на якога, акрамя ўсялякіх афіцыйных мер і законаў, можа знайсціся звычайная бацькава папруга... Што ў гэтай гісторыі здзіўляе больш за ўсё – ніводны чалавек у класе (акрамя Тані) не расказаў сваім бацькам пра "эксперыменты", якія праводзіў Фількін на сваіх жа аднакласніках. (Вось дзе вытрымліваўся сапраўдны экзамен на выжыванне, і не толькі маральнае). Маўчала і Таніна лепшая сяброўка, якой дасталося больш чым іншым. (Фількін біў яе нагамі). Разумею, бацькі і дзеці – гэта спрадвечны канфлікт пакаленняў. Але, якімі б дзіўнымі, чужымі і далёкімі ні здаваліся часам мама і тата, яны заўсёды зразумеюць сапраўдную праблему, ва ўсякім разе, інстынкт захавання жыцця і годнасці ўласнага дзіцяці спрацуе ў іх у правільным накірунку.

У любым выпадку, не варта патакаць і даваць разрастацца злой сіле, якая нясе ў сабе толькі разбурэнне. Яе яшчэ можна ўтаймаваць.

НАФТА ПА ЛІМІТУ

Міжнародная асацыяцыя краін — экспарцёраў нафты правяла пасяджэнне, на якім прыняла рашэнне не пашыраць пастаўкі нафтавай прадукцыі ў 1995 годзе.

Як чакаецца, заканамерным вынікам дагавора стане рост нафтавых цэн на сусветным рынку.

ПІСЬМЕННІЦА ПАД АХОВАЙ

У Францыю прыехала пісьменніца Насрын з Бангладэш.

За сваю праваахоўную дзейнасць яна ўдастоена вышэйшай прэміі Еўрапейскага парламента. Як вядома, мусульманскія фундаменталісты вынеслі Насрын смяротны прыгавор "блюзнерства". У Францыі пісьменніцу ахоўваюць 1200 паліцэйскіх.

"РОЛС РОЙС" ПАШЫРАЕ ЎЛАДАННІ

Вядомы брытанскі вытворца рухавікоў для самалётаў "Ролс Ройс" заявіў пра свой намер купіць за 525 мільёнаў даляраў адну з амерыканскіх кампаній.

"Ролс" збіраецца пашырыць асартымент сваёй прадукцыі. На яго новым прадпрыемстве будуць выпускацца рухавікі як для ваенных, так і для самалётаў грамадзянскай авіяцыі.

ДЖЭКСАНА ВЫЗВАЛІЛІ АД АЛІМЕНТАЎ

Суд адхіліў іск Мішэль Флаўэрз, якая сцвярджала, што бацька яе 10–гадовага сына — Майкл Джэксан.

У снежні ж мінулага года суд прызнаў бацькоўства спевака і прымусіў сусветную зорку выплачваць аліменты.

ТЫСЯЧУ ДАЛЯРАЎ ЗА АМАРА

Актрыса Мэры Тайлер Мур прапанавала тысячу даляраў "выкупу" за 65–гадовага амара, які жыве ў рэзервуары аднаго каліфарнійскага рэстарана.

Мур прадстаўляе арганізацыю па ахове жывёл і збіраецца выпусціць амара ў воды акіяна, дзе ён зможа пражыць да 145 гадоў.

КРОСБІ ПАСЛЯ АПЕРАЦЫІ

Рок–зорка Дэвід Кросбі перанёс 7–гадзінную аперацыю па трансплантацыі печані.

Першыя гадзіны пасля аперацыі музыкант знаходзіўся ў крытычным стане, але ўжо на наступны дзень яго здароўе значна палепшылася.

ЭСТЭТЫЧНАЯ СТУДЫЯ

Кіно на кожны дзень...

□ Майя ШЭНДРЫК,"ЧЗ"

Безумоўна, можна вельмі скептычна адносіцца да розных кінематаграфічных гульняў, якія прайшлі пад знакам "перабудовы" (як "Залаты Дзюк" у Адэсе) ці "крутога авангарда" (як "Арсенал" у Рызе), аднак нельга не пагадзіцца з тым, што фестывальная планка была ўзнята імі на новую вышыню. Што і дало магчымасць гаварыць пра нараджэнне кінафестываляў "другога пакалення". Апошнім часам да прэстыжнай кампаніі гарадоў–арганізатараў кінавідовішчаў паспрабаваў прымкнуць і Мінск, дзе напачатку лістапада гэтага года прайшоў фестываль постсавецкага кіно "Лістапад–94".

Як зазначыў на прэс-канферэнцыі галоўны прадзюсар фестывалю Сяргей Арцімовіч, "Лістапад-94" — гэта будзе фестываль мастацкіх фільмаў, а не тусоўка". Вядома, што любая тусоўка патрабуе вялікіх грошай, асабліва, калі "круцізна" мерапрыемству надаецца "зарападам" славутых імёнаў. На мінскім "Лістападзе" "зоркі" (у поўным сэнсе гэтага слова) былі дзве. І тыя цалкам належаць да савецкага кіно, а не да яго новай формы, змест якой добра акрэсліваецца папулярным словам "пост". Яўгеній Мацвееў і Святлана Тома. Колькі цудоўных карцін з іх удзелам бачыў кожны з нас. Менавіта сустрэчы з імі сталі адным з цэнтральных момантаў фестывалю.

Ну, а, бадай, самым галоўным быў усё ж конкурс фільмаў. Чатырнаццаць карцін, што прадстаўлялі шэсць краін, на працягу тыдня "спакушалі" гледачоў двух сталічных кінатэатраў — "Кастрычнік" і "Цэнтральны". "Што з намі адбываецца?" — гэта пытанне, так бы мовіць, стала стрыжнёвым для кожнай стужкі — удзельніцы "Лістапада-94". І што ж? Не ведаю, ці можа кожны сам для сябе адказаць на гэтае пытанне, аднак многія "постсавецкія" рэжысёры ў сваіх адказах былі амаль аднолькавымі: усіх прываблівае "заграніца", яе салодкае жыццё, дзе нават любоўны "трохвугольнік" можа развівацца спакойна і без "ахвяр", якія ў нашых мужчын штохвілінна ўзнікаюць на іх пастаянным безграшоўі.

Тэма "заграніцы" для "постсавецкага" кіно характэрная, бо як таму і мае быць, кіно адлюстроўвае рэчаіснасць. А якая яна, рэчаіснасць, ці, дакладней, якой бачыць яе рэжысёр, якой паказвае — гэта ўжо становіцца (або не становіцца) з'явай кіно. У гэтым "загранпаказе" найбольш цікавай мне падалася карціна расіяніна Сяргея Урсулюка "Рускі рэгтайм". Цікавая не толькі цудоўнай музыкай Тарывердзіева, выдатнай работай самага "крутога" сёння маскоўскага аператара Казлова ды бліскучым акцёрскім ансамблем У.Мяншова, А.Шырвінта, М.Дабрыніна і інш. Фільм гэты "замахнуўся" і на тое, каб выклікаць у гледача самую непапулярную зараз грамадскую эмоцыю — пачуццё патрыятызму да сваёй Радзімы.

Каханне, сяброўства, выбар — гэты "меладраматычны набор" паспяхова скарыстаў яшчэ адзін фестывальны фільм пад сентыментальнай назвай "Ты ў мяне адна" (рэжысёр — Дзмітрый Астрахан). Любімая айчынная жонка і нелюбімая багатая амерыканка — выбар паміж імі герой робіць у самы апошні момант, тым самым гаворачы "так" таму, што абрыдла ўжо за ўсе сорак гадоў. І нават некаторая відавочная міфічнасць сцэнарыя даруецца, калі на экране ззяюць (па-іншаму не скажаш) непаўторныя М.Няёлава і А.Збруеў.

Бясспрэчна, самым скандальным фільмам "Лістапада" з'яўляецца новая работа вядомага рэжысёра Андрона Канчалоўскага "Курачка Раба". Звычайная расійская вёска са сваім жыццём па замкнутаму колу, звычайная руская баба, што жыве ў гэтай вёсцы, гоніць самагонку ды пасылае на... І жыццё і яго гаспадароў, тая самая курачка Раба, што нясе ў казцы залатыя яйкі, у рэшце рэшт, і само залатое яйка — усё ёсць у гэтым фільме. Аднак... П'янкі, лянота, зайздрасць, здрадніцтва — здаецца, гэтыя якасці ніколі не былі галоўнымі і вызначальнымі для славян, нават тады, калі і слова "менталітэт" яшчэ так актыўна не "гвалтавалі". Да немагчымасці арганічная і таленавітая актрыса Іна Чурыкава, якая штохвілінна мацюкаецца з экрана, — гэта ўжо не толькі сведчыць аб адсутнасці густу і яўным "пераборы", гэта абраза, якую можна і не дараваць. Калі шчыра, то з'яўленне фільма на гэтым фестывалі выклікае непаразуменне. Бо сляпому бачна, што фільм свой Канчалоўскі здымаў для заходняга гледача, імкнучыся менавіта яго пазабавіць расійскай прыдуркаватасцю і забітасцю. "Так жыць нельга", — услых гаворыць гераіня карціны, даўно ўжо вядомую ўсім сваёй банальнасцю, фразу. А як? Як можна? Пра гэта, на жаль, у фільме нічога. Гарантавана толькі асабістая знявага "курачкай Рабай" кожнага гледача. Але калі называць фестываль "выключна глядацкім" (тэрмін арганізатараў), то як растлумачыць з'яўленне ў яго праграме выключна антыглядацкага фільма?

У адрозненне ад Канчалоўскага другая суперзорка кінематографа — Атар Іселіяні — у чарговы раз прыемна здзівіў сваёй новай работай "...І стаў свет". Каханне і вернасць, жыццё і смерць, імгненні і бясконцасць — гэта тое, што належыць кожнаму з нас. Іселіяні, які жыве зараз у Францыі, зняў свой фільм пра афрыканскую глыбінку, тым самым застаючыся верным самому сабе і даказваючы ў чарговы раз, што сапраўдны грузін — ён і ў Афрыцы грузін.

Пераможцам кінематаграфічнага і глядацкага журы фестывалю стаў фільм Мікіты Міхалкова "Ганна. Ад 6 да 18". Лёс нашай краіны, наша мінулае, сапраўднае і будучае рэжысёр разглядвае праз жыццё сваёй сярэдняй дачкі, іншыя кінаматэрыялы, якія былі зняты ў розныя гады. Безумоўна, фільм "Ганна..." — не лепшы фільм з калекцыі Міхалкова, а прызнанне яго лепшым на "Лістападзе", думаю, у першую чаргу, заслуга самога Мікіты Сяргеевіча, чыё імя даўно ўжо з поспехам працуе на самых "узроўневых" фестывалях. Прыгадаем, хаця б апошні Канскі...

Беларусь была прадстаўлена адзіным фільмам — карцінай Міхаіла Пташука "Кааператыў "Палітбюро". Гісторыя прыгод вандроўнай акцёрскай трупы, у складзе якой двайнікі Сталіна, Чапаева, Хрушчова, Брэжнева, магчыма, і мае сёння прыхільнікаў. Але "вяртаннем да вытокаў" постсавецкае мастацтва ўжо не здзіўляе, а хутчэй раздражняе. І журналісты, якія абралі лепшым фільмам фестывалю "Кааператыў "Палітбюро", думаю, проста зрабілі чарговы камплімент Міхаілу Пташуку.

І ўсё ж фестываль парадаваў мінчан. У першую чаргу тым, што ён даў магчымасць убачыць шмат цікавых стужак. І пераканацца, што постсавецкі фільм цікавіць не толькі наша "цёмнае мінулае", у выніку якога мы сталі падобныя на жывёл. Кіно, як від мастацтва, прычым самы масавы, павінна гаварыць з чалавекам пра каханне і дабро, пра здрадніцтва і зло, нават пра тое самае "цёмнае мінулае". Але гаварыць жыццесцвярджальна, каб не было жадання пасля прагляду фільма накінуць на шыю пятлю, бо ўсё роўна, маўляў, такое жыццё, што лепш ужо... І прыемна, што мінскі "Лістапад" вырашыў і надалей штогод збіраць лепшыя "саўдэпаўскія" (і не толькі) стужкі і выходзіць з імі да гледача. Праўда, тут сваё важкае слова павінны сказаць спонсары, без дапамогі якіх, безумоўна, нічога б не атрымалася. "Белпрамбудбанк" і ВА "Інтэрбел" сталі галоўнымі спонсарамі фестывалю. А Мінскі фарфоравы завод і Цэнтр беларускіх народных рамёстваў "Скарбніца" зрабілі цудоўныя падарункі пераможцам і гасцям "Лістапада-94".

КРЫЖАСЛОЎ

Перакладзіце на беларускую мову.

Па гарызанталі:
7. Ларец, сундучок. 8. Клин (сельскагаспадарчы). 10. Глаз. 11. Собственник. 12. Шарф. 13. Лоскут, обрезок. 16. Рассудительность, рассуждение. 18. Хоровод. 19. Нищий. 20. Управитель, управляющий в имении до 1917 года. 23. Плотогон, сплавщик. 26. Квартира. 27. Дёрганье. 28. Круп у лошади, крестец. 30. Печаль, грусть, кручина, уныние. 31. Вече (гіст.). 32. Дубрава. 33. Вредитель.

Па вертыкалі:
1. Меховая шапка, папаха. 2. Эхо. 3. Переулок. 4. Расписание, график. 5. Стихотворение. 6. Пол. 9. Осокорь (бат.). 14. Бархат. 15. Наковальня. 16. Расцвет, процветание. 17. Василёк (бат.). 21. Лента. 22. Сверчок. 23. Речь (выступление), праязык (лінгв.). 24. Повариха. 25. Тряпичник. 29. Шутка, острота. 31. Удочка.

Даслаў Віктар СУХАРАЎ, г.п. Бялынічы.

■ 26, субота

Беларускае тэлебачанне

8.00. Навіны.
8.10. Эканамікст.
8.20. Пяць хвілін на жарты.
8.25. Аэробіка для ўсіх.
8.55. Дайджэст.
◆9.05. "Расстанемся, пакуль добрыя".
10.15. Здароўе.
10.50. Паказвае Магілёў.
11.40. Шашачны клуб.
12.10. Народы Беларусі.
13.35. Людзі і Чарнобыль.
* 14.05. "Лулу-анёл кветак".
16.45. Фестываль "Песню бярыце з сабою" ў Салігорску.
17.55. Тэлекрама.
* 18.05. "Чарапашкі ніндзя".
18.30. Фаварыты года.
18.45. Пяць хвілін на жарты.
19.00. "Нов і К"-mon-10.
20.00. Спартыўныя навіны.
20.30. Калыханка.
21.00. Панарама.
◆21.35. "Драпежнікі".
22.50. Пад купалам Сусвету.
23.25. Чэмпіянат Еўропы па валейболе. Мужчыны. Беларусь–Славакія.
◆23.55. "Баль" (Францыя–Італія).
2.00. Відзьма-нявідзьма.

Канал "Астанкіна"

7.45. Слова пастыра.
8.00. "Марафон-15" – малышам.
8.30. Тэлерадыёкампанія "Мір".
10.30. Аеўканскі салон.
10.45. Без паўзы.
10.55. Смак.
◆11.40. "Гісторыя Асі Клячынай, якая кахала, ды не выйшла замуж".
13.50, 22.50, 23.50. Навіны.
14.00. Дыялог у прамым эфіры.
15.10. У свеце жывёл.
15.55. Брэйн-рынг.
◆18.05. "Каманда з каледжушах".
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны плюс.
20.35, 23.00. Надвор'е.
21.45. Што? Дзе? Калі?
23.05. Хіт-парад у Астанкіне.

Канал "Расія"

8.05. Расійскае бюро падарожжаў.
8.45. Парламенцкі тыдзень.
10.10. Да Масквы – далёка.
◆10.55. "Пілька" (Польшча).
12.15. Гаіці: рэспубліка – дыктатура.

12.35. Тэлерудым.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.20. Да факта.
◆13.35. "Эдэра".
14.30. Футбол без граніц.
15.30. "Бімбат".
16.40. Інтэрв'ю прэзідэнта ФРГ Р.Херцага.
◆16.45. "Караль Нос".
18.20. Свята кожны дзень.
22.20. Рака часу.
22.25. Аўтаімгненне.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Шахматная ліхаманка.
22.45. Праграма "А".
23.45. Зоркі гавораць.
◆23.50. "Я хачу пісаць, каб вы мяне кахалі".

Санкт-Пецярбург

8.55. Рэлігійная праграма.
9.30. Чароўная лінія.
11.25. Мультфільмы.
13.00. Хуткая дапамога.
17.10. Казка за казкай.
17.35. Экспрэс-кіно.
18.30, 21.30. Інфарм ТБ.
19.10. Вялікі фестываль.
21.45. Ваш стыль.
21.55. Тэлеканал "Не хочаш – не глядзі".
23.05. Музычны фільм.

НТБ

* 17.00. "Казка пра цара Салтана".
18.00. Сёння.
18.35. "Ключы ад форта Баярд".
21.00. Надоечы.
◆21.50. "Убачыць Парыж і памерці".

8-ы канал

15.30. "Марэна Клара".
18.55. Спартыўная мазаіка.
19.15. "Бэмбі".
21.30. Студыя "БМ".
22.05. Мастацкі фільм з удзелам Катрын Дэнёў.

■ 27, нядзеля

Беларускае тэлебачанне

8.00. Аэробіка для ўсіх.
8.30. Добрыя весткі.
8.40. Пяць хвілін на жарты.
8.45. Слова да чалавека.
10.30. "АВС-клуб".
10.50. Нядзельнае тэлекафэ "Мая мама".
* 11.00. Мультклуб.
12.10. Прэм'ера сімфоніі № 9 Смольскага.
13.00. Тэлеконкурс для будучых маладажонаў.
◆13.40. "Тэатральны раман".
14.55. Праспект.
15.25. Тэлеклуб "Гу-га".
15.40. Дзелавы веснік.
16.00. "Радавод".
◆16.05. "Чарапашкі ніндзя".
17.30. Анталогія гумару.
◆18.15. "Мужчына і жанчына" (Францыя).
19.30. "Фаварыты года". Конкурс.
20.00. Панарама.
20.40. Калыханка.
21.00. Пяць хвілін на жарты.
21.10. Пад купалам Сусвету.
21.20. Вячэрні роздум.
21.30. Шоу-палігон.
◆22.00. "Шок".
23.35. Фестываль джазавай музыкі.

Канал "Астанкіна"

8.00. Марафон-15.
8.30. Раным-рана.
9.00. Палігон.
9.30. Пакуль усе дома.
10.00. Хрустальны чаравічак.
10.50. Экстра-НЛА.
11.20. Люстэрка.
11.55. Армянскія абрады.
12.30. Эканоміка і рэформы. Паміж мінулым і будучым.
13.00. "Падводная адысея каманды Кусто".
13.50, 17.00, 22.50, 23.50. Навіны.
14.00. "Стратэгія Перамогі".
14.55. "Шпаргалка" з падарункам.
15.10. Клуб падарожнікаў.
16.00. Трамвай-жаданне.
16.30. Амерыка з М.Таратутам.
17.10. Тэлелоцыя.
* 17.25. Мультсерыялы.
18.25. Надвор'е.
18.30. Уся Расія. "Дзень добры!"
19.05. "Слова паліцэйскага" (Францыя).
21.00. Нядзеля.
21.50. Спартыўны ўік-энд.
22.05. Музыка ў эфіры.
23.00. Сёння.
24.00. Музагляд.

Канал "Расія"

8.00. Непазнаны Сусвет.
8.30. Добрай раніцы, Еўропа.
9.00. Аміка верытас.

9.45. Аты-баты.
10.15. Рускае лата.
◆10.30. "Пілька" (Польшча).
[illegible]
* 18.15. "Сіношчын калодзеж".
18.45. Залаты ключ.
18.55. Тэатральная правінцыя.
19.30. Інфарм ТБ.
◆19.50. "Коні ў акіяне".
21.25. Ваш стыль.
21.35. Анонс тэлепраграм.
21.50. Адамаў яблык.
22.50. "Адкрыццё Івана Яфрэмава". Д/ф.

НТБ

◆17.00. "Прыгоды Квенціна Дорварда – стралка каралеўскай гвардыі".
18.40. Планета мод.
19.00. Лепшыя з лепшых.
20.00. Вынікі.
◆21.10. "Нешта" (ЗША).
23.05. Рэтра-ТБ.

8-ы канал

15.00. "Сёння з Мэрлен Хікі" (Хрысціянская місія).
◆15.30. "Марэна Клара".
18.00. СОЛТЭК: "ПІК".
* 18.35. "Бэмбі".
19.10. БАНТ: "Рэпартаж".
19.15. Спорт-сакрэт.
◆19.40. "Дзесяць негрыцят". 1-я серыя.
20.40. Бон ваяж.
21.00. Студыя "БМ": "Дайджэст".
◆21.20. "Дзесяць негрыцят". 2-я серыя.
22.30. Foxy music.

Каб зэканоміць ваш час:
◆ мастацкія фільмы
* мультфільмы

Надвор'е

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, кароткачасовыя ападкі. Максімальная тэмпература паветра ў Віцебску +1–+3°, Мінску, Гродна, Магілёве – +3–+5°, Брэсце, Гомелі – +4–+6°.
У наступныя двое сутак на большай частцы тэрыторыі, а ўдзень на паўднёва-ўсходняй палавіне – ападкі, галалёд, месцамі на дарогах – галалёдзіца. Тэмпература паветра на працягу сутак -2– +3°, ўначы 0– -5°, удзень – каля 0.

■ 28, панядзелак

Беларускае тэлебачанне

8.00. Навіны.
8.10. Дайджэст.
8.20. Эканамікст.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
◆8.50. "Чарапашкі ніндзя".
9.15. Беларускі тур.
9.45. "АВС-клуб" з Амерыкі.
10.45. У нас дома.
11.20. "Крыніца".
12.20. Кубак Беларусі па водным поло. Жанчыны.
14.00. "Незнаёмая песня".
[illegible]
17.00. Навіны.
17.10. Тэатр лялек "Батлейка" г. Маладзечна.
17.40. Праспект.
18.10. Навіны (Брэст).
18.25. Кантакт.
18.35. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. "Крок".
20.30. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.50. Дайджэст.
22.00. На сесіі ВС Рэспублікі Беларусь.
М.Міхалкоў і яго дачка.
◆23.05. "Паласа Сімарона".
0.20. Дайджэст.
0.30. Нарыс пра Магілёўскую абласную філармонію.

Канал "Астанкіна"

16.50. Свет сёння.
17.00. "Лабірынт".
17.30. Знак пытання.
17.40. Дакументы і лёсы.
17.45, 20.30. Надвор'е.
18.00, 20.00, 22.40. Навіны.
18.10. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая Роза".
19.00. С. Бандарчук. Апошняе інтэрв'ю.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.40. Сустрэча з А.Салжаніцыным.
21.40. Гол.
22.00. "Іваноў і іншыя". Спектакль Маскоўскага тэатра юнага гледача.
22.50. "Далёка ад вайны". Канцэрт.
0.20. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

6.30. Формула-730.
7.00, 11.00, 13.00, 15.00, 19.00, 22.00. Весткі.
7.20. Патрабуюцца... патрабуюцца...
7.30. Час дзелавых людзей.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.25. Кліп-антракт. Н. Штурм.
8.35. Зваротны адрас.
◆9.05. "Швед, які прапаў без вестак" (Венгрыя).
10.35. Тэлегазета.
10.40. Сялянскае пытанне.
11.05, 13.20. "Дзелавая Расія".
* 13.45. "Роб Рой".
15.10. Рэпартажы з месцаў.
* 15.20. Мульці-пульці.
15.50. Там-там навіны.
16.05. Свята кожны дзень.
16.15. Новая лінія.
16.55. "Каханне і смерць Льва Карсавіна". Ч. 2-я.
17.25. Выратаванне 911.
18.20. Ніхто не забыты.
18.25. Вуснамі дзіцяці.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Спрут-6".
20.40. Рэпарцёр.
21.00. Момант ісціны.
22.20. Рака часу.
22.25. Аўтаімгненне.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Прыватная калекцыя.
◆23.05. "Ваш шанц".
23.55. Зоркі гавораць.

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.30. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Тэст.
13.30, 14.45, 17.50, 19.05. Музычны момант.
◆13.35. "Глушак".
14.05. "Вайгач". Д/ф.
* 14.20. "КААДП. Рознымі вачамі".
◆14.50. "Страсці".
16.25. "Уральская рабіначка". Музычны фільм.
* 17.05. "Канікулы ў Прастаквашыне".
17.25. Казка за казкай.
17.55. Чалавек на зямлі.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.10 Вялікі фестываль.
19.25. "Рудзін". Тэлеспектакль. Ч. 1-я.
20.30. Спявае К. Плужнікаў.
21.00. "Рагулька". Апавяданне М. Зошчанкі.
21.10. Тэлемагазін.
21.15. Тэлеслужба бяспекі.
21.45. Спартыўныя навіны.
21.55. Ваш стыль.
◆22.05. "Глушак".
22.35. "Незнаёмка". Фільм-балет.

■ 29, аўторак

Беларускае тэлебачанне

8.00. Навіны.
8.10. Дайджэст.
8.20. Эканамікст.
◆8.30. "Маё каханне, мой смутак".
9.00. ТБ – школе. Расліны і жывёлы поля.
9.15. Пяць хвілін на жарты.
◆9.20. "Палаца Сімарона".
* 11.25. "Дыназаўрыкі".
◆11.55. "Джон Рос".
12.30. "Пасля 2000 года". Д/ф.
13.25. "Такія розныя клоўны".
14.15. "Нов і К"-mon-10.
15.25. ТБ – школе. Чалавек і свет.
16.10. "Бімбат-інфо". Прамая лінія.
17.00. Навіны.
17.10. Мультфільмы для дарослых.
17.35. Палескі запаведнік.
18.10. Навіны (Брэст).
18.25. Кантакт.
18.35. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. "Крок".
19.35. "Адраджэнне беларускіх каналаў". Частка 2-я.
◆20.00. "Маё каханне, мой смутак".
20.30. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.40. Пад купалам Сусвету.
21.50. Дайджэст.
22.00. На сесіі ВС Рэспублікі Беларусь. ◆"Добрыя намеры". Тэлечасопіс.

Канал "Астанкіна"

6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 15.50, 20.00, 22.50. Навіны.
* 8.00. "Топа Джыджыя".
8.25. Канцэрт хору "Асамблея".
9.00. Амерыка з М.Таратутам.
◆9.40. "Казка аб страчаным часе".
14.00. Як працуюць грошы.
14.15. "Кантакт" прапануе.
14.25. Хроніка дзелавога жыцця.
14.35. Справа і права.
14.45. Культура і бізнес.
15.00. Жар-птушка.
15.20. Паміж намі, дзяўчынкамі.
15.50. Джэм.
◆16.20. "Элен і хлопцы".
16.50. Свет сёння.
17.00. Рускі мір.
17.15. Загадка СБ.
17.30. Дакументы і лёсы.
17.45, 20.30. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.30. "Курачка Раба".
19.40. Добрай ночы, малышы!
◆20.40. "Курачка Раба".
21.40. Прэс-клуб.
22.30. "Восень". Фільм-балет.
23.00. Хакей. Чэмпіянат МХЛ. "Крылы Саветаў" – "Дынама". 2-гі і 3-ці перыяды.

Канал "Расія"

6.30. Формула-730.
7.00, 11.00, 13.00, 15.00, 19.00, 22.00. Весткі.
7.20. Патрабуюцца... патрабуюцца....
7.30. Час дзелавых людзей.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.25. Гандлёвы дом.
8.40. Тэлегазета.
10.40. Сялянскае пытанне.
11.05, 13.20. "Дзелавая Расія".
13.45. Выратаванне 911.
15.10. Рэпартажы з месцаў.
◆15.20. "Жарабец-хітрун".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Свята кожны дзень.
16.15. Крокі Перамогі.
17.00. "Жывём і любім".
17.15. Бар'ер.
17.45. "Грузія мільянераў – тэст на выжыванне".
18.10. L-клуб.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. К.Занусі. "Датыкненне рукі".
21.45. Экран крымінальных паведамленняў.
22.20. Рака часу.
22.25. Аўтаімгненне.
22.30. Спартыўная карусель.
◆22.35. "Айцец Сергій".
0.25. Зоркі гавораць.

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.30. Інфарм ТБ.
* 12.10. "Казка для Наташы".
12.20, 14.45, 17.50, 19.05. Музычны момант.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
◆13.30. "Глушак".
14.00. Выступленне дзіцячых калектываў.
14.50. Фільм пра Ф.Феліні.
16.25. Чароўная лінія.
16.40. "Твары дабро", "Княгіня міласэрнасці". Д/ф.
* 17.15. "Зіма ў Прастаквашыне".
17.30. "Тры колы, фаліянт і..."
17.55. Па ўсёй Расіі.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.10. Вялікі фестываль.
19.25. "Рудзін". Спектакль. Частка 2-я.
20.25. Падсякай.
20.40. Свет мастацтва.
21.10. Тэлемагазін.
21.15. Тэлеслужба бяспекі.
21.45. Спартыўныя навіны.
22.00. Ваш стыль.
◆22.05. "Глушак".
22.35. Фільм-канцэрт.

■ 30, серада

Беларускае тэлебачанне

8.00. Навіны.
8.10. Дайджэст.
8.20. Эканамікст.
◆8.30. "Маё каханне, мой смутак".
9.00. ТБ – школе. Чалавек і свет.
9.15. Пяць хвілін на жарты.
◆9.20. "Добрыя намеры".
10.15. Фільм-канцэрт.
11.00. Да Міжнароднага года сям'і.
11.45. "Бімбат-інфо".
* 12.05. "Дыназаўрыкі".
◆12.40. "Джон Рос".
13.15. "Пасля 2000 года". Д/ф.
14.10. "Харошкам" – 20 гадоў.
15.00. Відзьма-нявідзьма.
16.05. "Бімбат". "Стоп-СНІД".
16.25. Саўгас "Заказельскі" Драгічынскага раёна.
17.00. Навіны.
17.10. Дзедка за рэпку.
17.40. Выступленне галоўнага ўрача Рэспубліканскага цэнтра прафілактыкі СНІДу В.Глазоўскага.
17.50. "Крэда".
18.10. Навіны (Гомель).
18.30. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. "Крок". "Пяць зорак".
◆20.00. "Маё каханне, мой смутак".
20.30. Пяць хвілін на жарты.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.40. Пад купаламі Сусвету.
21.50. Дайджэст.
22.00. На сесіі ВС Рэспублікі Беларусь.
◆"Добрыя намеры". Кантакт. "Старадаўнія вадэвілі". Спектакль.

Канал "Астанкіна"

6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 15.50, 20.00, 22.50. Навіны.
* 8.00. "Топа Джыджыя".
8.25. Й.Гайдн. Канцэрт для віяланчэлі з аркестрам.
9.00. Клуб падарожнікаў.
14.00. Вытворчасць: буйны план.
14.15. Грошы і шчасце.
14.25. Хроніка дзелавога жыцця.
14.35. Як у банку.
14.40. Тэлемікс.
15.00. Паглядзі, паслухай...
15.20. Адказы.
16.00. Цін-тонік.
◆16.20. "Элен і хлопцы".
16.50. Свет сёння.
17.00. Тэлерадыёкампанія "Мір".
17.25. Хакей. Чэмпіянат МХЛ. ЦСКА – "Спартак".
20.30. Надвор'е.
20.40. З першых рук.
◆20.55. "Траіх убраць".
22.40. Маналог.
23.00. У гасцях у Мусліма Магамаева.
23.35. Аўта-шоу.
23.50. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

6.30. Формула-730.
7.00, 11.00, 13.00, 15.00, 19.00, 22.00. Весткі.
7.20. Патрабуюцца... патрабуюцца...
7.30. Час дзелавых людзей.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.25. Гандлёвы дом.
8.40. К.Ваншэнкін пра Арсенія Таркоўскага.
9.05. Ранішні канцэрт.
9.30. Здарова жывеш.
◆9.45. "Санта-Барбара".
10.35. Тэлегазета.
10.40. Сялянскае пытанне.
11.05, 13.20. "Дзелавая Расія".
* 13.45. "Чорная страла".
15.10. Рэпартажы з месцаў.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Свята кожны дзень.
16.15. Новая лінія.
16.55. Кліп-антракт. Т.Аўсіенка.
17.00. Чалавек справы.
17.30. Экспацэнтр.
17.45. Непапулярная тэма.
18.00. Фільм-прэм'ера.
18.15. "Ніхто не забыты".
18.20. Залатая шпора.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.30. Пяць хвілін аб добрым жыцці.
20.35. Лідэр-прагноз.
21.05. Газетныя гісторыі.
22.20. Рака часу.
22.25. Аўтаімгненне.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Экран крымінальных паведамленняў.
22.45. Плошча мастацтваў.
23.45. Зоркі гавораць.

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.30. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
13.30, 14.45, 17.50, 19.05. Музычны момант.
◆13.35. "Глушак".
14.05. "Пецярбург Андрэя Белага". Д/ф.
* 14.20. "Шчасце Нурлана".
◆14.50. "Коні ў акіяне".
16.20. "Юкта. Крыніца". Д/ф.
* 16.50. "Паданне пра Кудым-Ашу" і інш.
17.30. Рознакаляровы сабака.
17.55. Гістарычны альманах.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.10. Вялікі фестываль.
19.25. "Баль". Спектакль.
20.35. Блеф-клуб.
21.10. Тэлемагазін.
21.15. Тэлеслужба бяспекі.
21.45. Спартыўныя навіны.
22.00. Ваш стыль.
◆22.05. "Глушак".
22.35. Хакей. Кубак МХЛ. СКА (Санкт-Пецярбург) – "Крышталь" (Электрасталь). 2-гі і 3-ці перыяды.

■ 1, чацвер

Беларускае тэлебачанне

8.00. Навіны.
8.10. Пяць хвілін на жарты.
8.15. Дайджэст.
◆8.25. "Маё каханне, мой смутак".
8.55. "Крэда".
9.15. Урокі беларускай мовы.
◆9.30. "Добрыя намеры".
10.25. "Крок". "Пяць зорак".
* 11.25. Мультфільмы.
12.00. "Размовы ад Вовы".
12.30. "Бімбат". "Стоп-СНІД".
* 12.50. "Дыназаўрыкі".
◆13.25. "Джон Рос".
14.00. "Пасля 2000 года". Д/ф.
15.00. Іна Зубрыч. Канцэрт.
15.45. Вывучаем сваю гісторыю.
16.15. ТБ–школе. "Выразныя сродкі скульптуры".
16.40. "Бімбат".
17.00. Навіны.
17.10. Радавод.
17.45. У свеце навукі.
18.10. Навіны (Гродна).
18.25. Кантакт.
18.35. Навіны Бі-бі-сі.
19.10. Фестываль сучаснай харэаграфіі ў Віцебску.
19.40. Служба кантролю паведамляе.
19.55. "Крок". "Науцілус".
20.15. "Коні мае залатыя...".
20.30. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.40. Сустрэча са стваральнікамі фільма "Вітаўт".
22.00. На сесіі ВС Рэспублікі Беларусь. Пяць хвілін на жарты. "Добрыя намеры". Пад купалам Сусвету. "Крок". Стоп-кадр. Крымінальная хроніка. Дайджэст.

Канал "Астанкіна"

* 8.00. "Топа Джыджыя".
◆8.25. "Дзікая Роза".
9.00. У свеце жывёл.
* 9.40. "Рознакаляровы лес".
14.00. Сяло і рэформы.
14.15. Дазвольце прадставіцца.
14.25. Хроніка дзелавога жыцця.
14.35. Мой маленькі бізнес.
14.45. Тэлемагазін.
15.00. Мульцітролія.
15.30. На балі ў Папялушкі.
16.00. Тэм-а-тэм.
◆16.20. "Элен і хлопцы".
16.50. Свет сёння.
17.00. ...Да 16 і старэйшым.
17.30. Спявае ансамбль "Танок".
17.40. Дакументы і лёсы.
17.45, 20.30. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая Роза".
19.00. Джына Лолабрыджыда. Учора і сёння.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.40. Масква–Крэмль.
21.05. Лато "Мільён".
21.35. Футбол. Міжкантынентальны кубак. "Мілан" (Італія)–"Велес Сарсфілд" (Аргенціна).
23.30. На шахматнай Алімпіядзе.
23.35. Адкрыты фестываль неігравога кіно "Расія".
0.05. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

7.30. Час дзелавых людзей.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.25. Непапулярная тэма.
8.40. Паехалі.
8.50. Момант ісціны.
◆9.45. "Санта-Барбара".
10.35. Тэлегазета.
10.40. Сялянскае пытанне.
11.05, 13.20. "Дзелавая Расія".
13.45. Выратаванне 911.
15.10. Рэпартажы з месцаў.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Свята кожны дзень.
16.15. Новая лінія. "На шляху да рынку".
16.30. На Сусветнай шахматнай алімпіядзе.
17.00. "Не быць дыназаўрам".
17.15. Будні.
17.55. У свеце аўта- і матаспорту.
18.25. Свая гульня.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.30. Даміно Міхаіла Баярскага.
21.05. Надзвычайны канал.
22.20. Рака часу.
22.25. Аўтаімгненне.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Шахматная ліхаманка.
22.50. Рускія ў Монтэ-Карла.
23.20. Г.Баншчыкоў. "Шаман і Венера". Балет.

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.30. Інфарм ТБ.
* 12.10. "Вяртанне дамавіка".
12.20, 14.45, 17.50, 19.05. Музычны момант.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
◆13.30. "Глушак".
14.00. Урок нямецкай мовы.
14.15. Фільм-балет.
◆14.50. "Тугі вузел".
16.25. Чароўная лінія.
16.40. "Маналог у майстэрні". Д/ф.
17.05. Казка за казкай.
17.55. "Дэлакруа". Д/ф.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.10. Вялікі фестываль.
◆19.25. "Утаймавальніца тыграў".
21.10. Тэлемагазін.
21.15. Тэлеслужба бяспекі.
21.45. Спартыўныя навіны.
21.55. Ваш стыль.
◆22.05. "Глушак".
22.35, 23.35. Тэлекампакт.

■ 2, пятніца

Беларускае тэлебачанне

8.00. Навіны.
8.10. Пяць хвілін на жарты.
8.15. Дайджэст.
* 8.25. "Бюро знаходак".
9.00. ТБ–школе. Выразныя сродкі скульптуры.
◆9.25. "Добрыя намеры".
* 10.20. "Крылы, ногі, хвасты".
10.45. "З чаго пачынаецца Радзіма".
11.05. "Бімбат".
* 11.25. "Дыназаўрыкі".
◆12.00. "Джон Рос".
12.35. "Пасля 2000 года". Д/ф.
* 13.30. "Над намі не капае".
15.10. Міжнародныя спаборніцтвы па канкуры.
16.10. Еўропа сёння.
16.40. "Бімбат".
17.00. Навіны.
17.10. Баранавіцкая фірма "Метапол".
17.35. Рэабілітацыйны цэнтр для дзяцей.
18.10. Навіны (Магілёў).
18.25. Кантакт.
18.35. Навіны Бі-бі-сі.
19.10. Эканамікст.
19.20. Фестываль сучаснай харэаграфіі ў Віцебску. Ч.2-я.
19.50. Эканамічная хваля. Прамая лінія.
20.30. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.40. Пад купалам Сусвету.
21.50. Дайджэст.
22.00. На сесіі ВС Рэспублікі Беларусь. Пяць хвілін на жарты. Фестываль сучаснай харэаграфіі ў Віцебску. Гала канцэрт. "Інтэрдзяўчынка".

Канал "Астанкіна".

8.00. "Сарока".
◆8.25. "Дзікая Роза".
9.00. Медыцына для цябе.
* 9.30. "Кішэннік".
14.00. Улада і рэформы.
14.15. Наш прагноз.
14.20. Хроніка дзелавога жыцця.
14.40. Шоу-бізнес.
◆15.00. "Не пакідай".
16.10. Тэніс. Кубак Дэвіса. Фінал. Зборная Расіі–зборная Швецыі.
17.00. Свет сёння.
17.10. Чалавек і закон.
17.40, 20.30. Надвор'е.
17.45. "Хто ёсць хто. XX стагоддзе". Оскар Німеер.
18.00. Бамонд.
◆18.20. "Дзікая Роза".
18.50. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.40. Чалавек тыдня.
◆21.00. "Вуліцы Сан-Францыска".
22.00. Адзіны дубль.
23.10. На шахматнай Алімпіядзе.
23.20. Музагляд.
24.00. Прэс-экспрэс.
0.10. Іверскае сэрца.

Канал "Расія"

8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.25. Паехалі.
8.35. Ранішні канцэрт.
8.50. У свеце жывёл.
◆9.45. "Санта-Барбара".
10.35. Тэлегазета.
10.40. Сялянскае пытанне.
11.05, 13.20. "Дзелавая Расія".
* 13.45. "Легенда пра Галваму".
15.10. Рэпартажы з месцаў.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Свята кожны дзень.
16.15. Новая лінія.
16.30. На Сусветнай шахматнай алімпіядзе.
◆17.00. "Выкрадзены". Частка 1-я.
18.00. Спартыўная праграма.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.30. Маскі-шоу.
21.10. "Фрак народа".
22.20. Рака часу.
22.25. Аўтаімгненне.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Шахматная ліхаманка.
◆22.50. К. Занусі. "Структура крышталя".
0.25. Зоркі гавораць.

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.30. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
12.55, 14.45, 17.50, 19.05. Музычны момант.
13.00. Хуткая дапамога.
◆13.30. "Глушак".
14.00. "Еўрапейскі калейдаскоп".
◆14.50. "Утаймавальніца тыграў".
16.30. Па ўсёй Расіі.
16.40. Фільм-канцэрт.
17.10. Кідайка.
17.55. Храм.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.10. Вялікі фестываль.
◆19.25. "На цябе спадзяюся".
* 20.50. "Следства вядуць Калабкі. Следства першае".
21.10. Тэлемагазін.
21.15. Тэлеслужба бяспекі.
21.45. Спартыўныя навіны.
22.00. Ваш стыль.
◆22.05. "Глушак".
◆22.40.–0.15. "Легенда пра Джэдэдыа Карвера".

■ 3, субота

Беларускае тэлебачанне

8.00. Навіны.
8.10. Дайджэст.
8.20. Аэробіка для ўсіх.
8.50. Пяць хвілін на жарты.
8.55. Эканамікст.
9.05. "Існасць".
10.00. "Берасцейскія далягляды".
11.00. Паэзіі радок чароўны.
11.05. Здароўе.
* 11.35. Мультфільмы.
◆12.10. "Рагаты бастыён".
13.50. Чэмпіянат свету па мотагонках-94.
* 14.25. "Лулу–анёл кветак".
15.00. Сустрэча з удзельнікамі чэмпіянату свету па лёгкай атлетыцы сярод інвалідаў.
15.30. Жывапіс Заходняй Еўропы.
16.05. "Запрашаем на вячоркі".
17.30. "Крылы".
* 18.05. "Чарапашкі ніндзя".
18.30. Фаварыты года.
18.45. Пяць хвілін на жарты.
19.00. "Нов і К"-mon-10.
20.00. Міжнародныя спартыўныя навіны.
20.30. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.40. Пад купалам Сусвету.
◆21.50. "Саламяны капялюш".
24.00. Дзелавы веснік.
0.15. "Каскад".
0.35. Відзьма-нявідзьма.
◆1.35. "Паўнеба". (Іспанія).

Канал "Астанкіна"

8.00. Покліч джунгляў.
8.30. Тэлерадыёкампанія "Мір".
10.00. Ранішняя пошта.
10.30. Да Міжнароднага дня інвалідаў. Дапамажы сабе сам.
11.00. Без паўзы.
11.10. Смак.
◆11.25. "Вялікі суцяшальнік".
13.20. "Непадарожныя нататкі" Дзмітрыя Крылова.
13.50, 22.35, 23.50. Навіны.
14.00. "Спасціжэнне дэмакратыі".
14.55. "Жыццё заапаркаў".
15.35. Шчаслівы выпадак.
16.30. Да і пасля.
◆17.25. "...І правасуддзе для ўсіх".
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны плюс.
20.35, 22.50. Надвор'е.
20.45. Што? Дзе? Калі?
21.55. Акадэмія.
22.45. На шахматнай алімпіядзе.
◆22.55. "Смерць неапалітанскага матэматыка".

Канал "Расія"

8.00. Пілігрым.
8.45. Парламенцкі тыдзень.
9.30. Тэлеэрудыт.
9.35. Група "Дып Пёпл".
10.05. Як жыць будзем?
◆10.50. "Яны змагаліся за Радзіму".
12.40. Сялянскае пытанне.
13.20. Дэ факта.
◆13.35. "Эдэра".
14.30. Футбол без граніц.
* 15.15. "Вязень Зенды" (ЗША).
16.10. На Сусветнай шахматнай алімпіядзе.
16.40. Тэлеэрудыт.
16.45. Шарман-шоу.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Спартыўная праграма.
◆19.25. "Успаміны пра Геркулесавыя воды". (Венгрыя).
21.05. Зусім сакрэтна.
22.20. Рака часу.
22.25. Аўтаімгненне.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Шахматная ліхаманка.
22.50. Праграма "А".
◆23.50. Р.Фасбіндэр. "Перасцярога святой распусніцы". (Германія).
1.35. Зоркі гавораць.

Санкт-Пецярбург

8.55. Рэлігійная праграма.
9.30. Чароўная лінія.
9.45. Музычны фільм для дзяцей.
* 10.15. "Школа памочнікаў".
10.30. А.С.Пушкін. "Яўгеній Анегін".
11.25. Спявае І.Панароўская.
12.05. "Прагулка ў рытмах стэпа".
13.00. Хуткая дапамога.
◆13.30. "Андрэй Рублёў".
16.35. Я і мой кот.
16.50. "Вывад войск. Элегія". Д/ф.
17.15. Студыя "Уяві".
17.25. Цыркавая праграма.
* 17.45. "Следства вядуць Калабкі. Крадзёж стагоддзя".
17.55, 21.15. Уік-энд з дэтэктывам.
18.30, 21.30. Інфарм ТБ.
18.50. Экспрэс-кіно.
19.10. Вялікі фестываль.
◆19.25. "Страсці".
21.00. У.Высоцкі. Песні-маналогі.
21.45. Ваш стыль.
21.55. Тэлеканал "Не хочаш – не глядзі".
23.05–0.35. "Белыя ночы". Тэлеспектакль.

■ 4, нядзеля

Беларускае тэлебачанне

8.00. Аэробіка для ўсіх.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
8.40. Слова да чалавека.
9.10. Справы вайсковыя.
9.55. Добрыя весткі.
10.05. Урокі здароўя.
10.25. "Тэлебом".
11.05. "Вас выклікае Спартландыя".
11.55. "АВС-клуб". Англійскую мову вучым самі.
12.10. Жывапіс Заходняй Еўропы.
13.10. Праспект.
13.40. Адкрыты эфір.
* 15.45. "Чарапашкі ніндзя".
16.10. Анталогія гумару.
◆16.45. "Мужчына і жанчына праз 20 гадоў". (Францыя).
18.35. Хакей. Чэмпіянат МХЛ. "Цівалі" (Мінск)–"Крылы Саветаў". (Масква). 3-ці перыяд.
19.15. Аўта-парк.
19.35. Фаварыты года.
20.00. Панарама.
20.40. Калыханка.
21.00. Пяць хвілін на жарты.
21.10. Пад купалам Сусвету.
21.20. Вячэрні роздум.
21.30. "Музыка без межаў".
22.15. "Сінема" прадстаўляе...
◆22.20. "Дэлікатэсы".

Канал "Астанкіна".

8.00. Марафон-15.
8.30. Раным-рана.
9.00. Палігон.
9.30. Пакуль усе дома.
10.00. Ранішняя зорка.
10.50. Пад знакам "пі".
11.35. Фестываль праграм народнай творчасці "Вясёлка". "Летніца" (Беларусь).
12.00. "Сельская гадзіна" з Юрыем Чэрнічэнкам.
12.40. "Шпаргалка" з падарункам.
13.00. "Падводная адысея каманды Кусто".
13.50, 17.00, 22.50, 23.50. Навіны.
14.00. "Стратэгія Перамогі". Д/ф.
14.55. Клуб падарожнікаў.
15.45. Тэніс. Кубак Дэвіса. Фінал. Зборная Расіі – зборная Швецыі.
16.30. Акно ў Еўропу.
17.05. Тэлелоцыя.
* 17.25. Мультфільмы (ЗША).
18.20. Малыя гарады Расіі. Калуга.
18.50. Надвор'е.
◆19.00. "Знойдзеш сябра – набудзеш скарб". (Італія).
21.00. Нядзеля.
21.50. Спартыўны ўік-энд.
22.05. Музычны фільм пра кампазітара Г.Свірыдава.
23.00. На шахматнай алімпіядзе.
23.05. Каханне з першага погляду.

Канал "Расія"

8.25. "Снеданне для чэмпіёнаў".
8.55. Рэпартажы з Іспаніі.
9.25. "На цябе, Госпадзь, спадзяюся". Д/ф.
9.45. Аты-баты...
10.15. Рускае лата.
◆11.00. "Яны змагаліся за Радзіму".
12.15. Б.Бартак. "Дывертысмент для струннага аркестра".
12.40. Сялянскае пытанне.
13.20. Не высечы...
◆13.35. "Эдэра". (Італія).
14.25. Кліп-антракт. Н.Плаціцына.
14.30. Белая варона.
15.15. Лепшыя гульні НБА.
16.15. Свята кожны дзень.
16.25. На Сусветнай шахматнай алімпіядзе.
* 17.00. Чароўны свет Дыснея.
17.55. Спартыўная праграма.
◆19.25. "Імпульс".
* 21.00. "Снічы".
21.15. Каробка перадач.
21.25. У Ксюшы.
22.20. Рака часу.
22.25. Аўтаімгненне.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Шахматная ліхаманка.
22.50. Вячэрні салон.
23.50. Зоркі гавораць.

Санкт-Пецярбург

8.55. Праграма-набажэнства.
9.30. Чароўная лінія.
9.45. Казка за казкай.
* 10.20. Мультфільм.
10.30. Экспрэс-кіно.
10.45. Анонс тэлепраграм.
11.00. Нядзельны лабірынт.
◆12.30. "Малыш і гарэзнікі". (Венгрыя).
13.40. П.І.Чайкоўскі. "Іаланта".
15.25. Чэмпіянат Італіі па футболе.
17.20. Этнасы Зямлі.
17.50. Залаты ключ.
18.05. Зебра.
18.50. Група "Парк Горкага" у Санкт-Пецярбургу.
19.30. Інфарм ТБ.
◆19.50. "Бег па сонечным баку".
21.25. Ваш стыль.
21.30. Анонс тэлепраграм.
21.45. "Пастка для ваўка". Тэлеспектакль.
22.55. Адкрыццё Міжнароднай акадэміі баявых мастацтваў.
23.40-0.10. Адам і Ева+

■ 28, панядзелак

НТБ

* 17.05. Мультфільмы.
17.25. "Старонкі вайны. Дуглас Макартур: непакорны генерал".
18.00, 21.00. Сёння.
18.35. Вялікі рынг.
◆"Перапалох у раі" (ЗША).
21.35. "Авіяпошта". 2-я серыя.
22.40. Часінка.
23.10. Тэніс у поўнач.

8-ы канал

* 18.00. "Кругасветнае падарожжа Вілі Фога".
18.30. Хроніка катастроф.
◆19.10. "Марэна Клара".
20.00. Агенцтва "Пармікс".
20.15. Водэс.
◆20.40. "Шанцы".
21.30. Студыя "БМ".
21.45. Foxy music (паўтор).
22.50. Каралеўскі рэпартаж.

■ 29, аўторак

НТБ

* 17.00. Мультфільмы.
17.25. "Старонкі вайны. Ромель: дзіўная смерць "ліса пустыні".
18.00, 21.00. Сёння.
18.35. Хакей з Я.Маеравым.
◆19.05. "Паўднёвы камфорт" (ЗША).
◆21.35. "Авіяпошта". 3-я серыя.
22.40. Часінка.
23.10. Рэтра-ТБ: "Сустрэчы ў канцэртнай студыі "Астанкіна".

8-ы канал

* 18.00. "Кругасветнае падарожжа Вілі Фога".
18.25. "Каны". Д/ф.
18.45. Студыя "Інтэкс".
◆19.05. "Марэна Клара".
19.55. БАНТ:"Рэпартаж".
20.05. Нямецкая хваля.
◆20.40. "Шанцы".
21.30. Студыя "БМ".
◆21.50. "Апошні выбар" (ЗША).

■ 30, серада

НТБ

* 17.00, 21.10. Мультфільмы.
17.25. "Старонкі вайны. Адольф Гітлер: партрэт тырана".
18.00, 21.00. Сёння.
18.35. Аўтарская праграма Ю.Роста.
◆19.20. "Войны наркамафіі. Какаінавы картэль". Фільм 2-ы.
◆21.35. "Авіяпошта". 4-я серыя.
22.40. Часінка.
23.10. Кафэ "Абломаў".

8-ы канал

* 18.00. "Кругасветнае падарожжа Вілі Фога".
18.30. СОЛТЭК: "Навіны".
18.40. "Монтэ-Карла". Д/ф.
◆19.00."Марэна Клара".
19.50. Агенцтва "Пармікс".
20.05. Нямецкая хваля.
◆20.40. "Шанцы".
21.30. Студыя "БМ": "ПраРок".
◆21.50. "Бераг правы, бераг левы".

■ 1, чацвер

НТБ

* 17.00. Мультфільмы.
17.25. "Старонкі вайны. Гітлераўская раса паноў".
18.00, 21.00. Сёння.
18.35. Такое спартыўнае жыццё.
◆19.20. "Войны наркамафіі. Какаінавы картэль". Фільм 2-гі.
◆21.35. "Авіяпошта". 5-я серыя.
22.40. Часінка.
◆23.15. "Ой, вы, гусі".

8-ы канал

* 18.00. "Кругасветнае падарожжа Вілі Фога".
18.30. "Цені непазнанага". Д/ф.
◆19.05. "Марэна Клара".
20.05. БАНТ: "Рэпартаж".
20.15. Да ведама.
◆20.40. "Шанцы".
21.30. Студыя "БМ": "Квадракола".
◆21.50. "Сакрэтны ўказ імператара".

■ 2, пятніца

НТБ

* 17.00. Мультфільмы.
17.25. "Старонкі вайны. Патон: чалавек і легенда".
18.00, 21.00. Сёння.
18.35. Фінал Кубка Дэвіса.
◆19.35. "Далоў камерцыю на любоўным фронце, або Паслугі па ўзаемнасці".
◆21.35. "Авіяпошта". 6-я серыя.
22.40. Часінка.
◆23.15. "Тайнае жыццё "дзяўчыны па выкліку" (ЗША).

8-ы канал

* 18.00. "Кругасветнае падарожжа Вілі Фога".
18.30. "Дорэміфасолькі".
18.35. Д/ф.
18.55. БАНТ: "Рэпартаж".
◆19.10. "Марэна Клара".
20.00. Агенцтва "Пармікс".
20.20."Я і мой сабака".
◆20.40. "Шанцы".
21.30. Студыя "БМ".
21.45. Час мясцовы.
◆22.15. "Дзіўны прыклад жаночай помсты".

■ 3, субота

НТБ

* 17.00. "Пунсовая кветачка".
18.00. Сёння.
18.35. "Ключы ад форта Баярд".
20.00. Фінал Кубка Дэвіса.
21.00. Надоечы.
◆21.50. "Пацукі, або Начная мафія".

8-ы канал

◆15.00. "Пакуль б'е гадзіннік".
16.20. Рука ў руцэ.
16.40. Прапаведнік Кенет Коўпленд.
◆17.10. "Марэна Клара".
18.45. СОЛТЭК:"Спартыўная мазаіка".
19.15. "Рок-класік". 1-я частка.
20.20. Скрыжаванне думак: фільмы жахаў.
21.30. Студыя "БМ".
21.45. Сем мінут з "Хрыстафорам".
◆22.00. "Месцейка Салем".

■ 4, нядзеля

НТБ

17.00. Кіначасопіс "Клякса".
17.30. Фінал Кубка Дэвіса.
19.00. "Лепшыя з лепшых".
20.00. Вынікі.
◆21.10. "Джагернаўт" (Вялікабрытанія).
23.10. Рэтра-ТБ: КВЗ-92.

8-ы канал

15.00. Сёння з Мэрлен Хікі (Хрысціянская праграма).
◆15.30. "Марэна Клара".
18.05. СОЛТЭК: "Пік".
* 18.35. "Кругасветнае падарожжа Вілі Фога".
19.00. БАНТ: "Рэпартаж".
19.10. Спорт-сакрэт.
◆19.30. "Парыж–Тэхас". 1-я серыя.
20.40. Бон ваяж.
21.00. Студыя "БМ": "Дайджэст".
◆21.20. "Парыж–Тэхас". 2-я серыя.
22.30. Foxy music.

КІНААФІША МІНСКА

26 лістапада

"МАСКВА": "Цяжкая цэль"*** — 13.20 (л), 17.00. "Шалёныя сабакі"*** — 15.00, 19.00, 21.00. Шоу "Парадыз" — 23.00.

"КАСТРЫЧНІК": "Глыбінная зорка" — 14.00 (27-га — л), 17.30. "Цяжкая цэль"*** — 15.50, 19.20. "Асноўны інстынкт"*** (2 с.) — 21.00. Музычна-пацяшальная праграма "Макс-шоу" — 21.30.

"АЎРОРА": "Агнявушка-паскакушка" і інш. м/ф (д) — 11.30. "Паласаты рэйс" (д) — 14.30. "Скалалаз"** — 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.00. "У папа быў сабака"** — 12.30. "Радасці інтымнага жыцця"** — 16.30, 18.30, 20.30.

"БЯРЭСЦЕ": "Скалалаз"** — 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.20. "У папа быў сабака"** — 13.00. "Гарачыя галовы" — 11.30, 15.00, 17.00. "Завяшчанне "блакітнага" дзядзечкі"**** — 18.30, 19.50, 21.10.

"ВІЛЬНЮС": Інфармацыйна-пацяшальная праграма "Усмешка" — 20.30 (толькі 26-га).

"ДРУЖБА": "Гарачыя галовы-2" — 14.00, 17.00. "Аднойчы ў Адэсе, ці Як пакінуць СССР" — 15.30. "Эмануэль"**** — 18.30, 20.10. Інфармацыйна-пацяшальная праграма — 19.30.

"ПАРТЫЗАН": "Сын Ружовай пантэры"** — 14.00, 17.10, 20.20, 22.00 (н). "Гарачыя галовы-2" — 15.40, 18.50.

"ПЕРАМОГА": "Рэмба-3" — 11.00, 12.50, 14.40, 16.30, 18.20, 20.10. Інфармацыйна-пацяшальная праграма — 21.00.

"САЛЮТ": "Сын Ружовай пантэры"** — 13.40, 19.50. "Камандо"** — 12.00, 16.40. "Гарачыя целы"*** — 15.10, 18.20, 21.20.

"СУЧАСНІК": "Самаволка" — 14.20. "Рабыня сексу"**** — 16.00, 17.30, 19.00, 20.30.

"БЕЛАРУСЬ": "Адзін дома" — 13.00, 14.50, 16.40, 18.30, 20.20. "Гарачыя галовы-2" — 12.40, 14.20, 16.00, 17.40, 19.20. "Д'яблава карусель" — 11.20. "Жандар і жандарметкі" — 11.30. Інфармацыйна-пацяшальная праграма — 20.00.

"КІЕЎ": "У напрамку сонца" — 15.00. "Быць закаханым" — 13.30 (л). "Эмануэль-6"**** — 17.00, 18.30, 20.00.

"КАМСАМОЛЕЦ": "Роня, дачка разбойніка" (д) — 10.30. "Нулявы допуск" — 12.00, 18.30. "Гарачыя галовы" — 14.00, 16.00, 20.20. "Чырвоная гарачыня"*** — 11.00, 15.00. "Зліццё двух месяцаў-2"*** — 13.00, 17.00, 20.00. Зала індыйскага фільма: "Калі б" (2 с.) — 17.40.

"МІР": "Паўзком ад гангстэраў" — 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00. "Мужчынская работа" — 15.00, 19.00, 20.50. "Вулічныя паляўнічы"*** — 13.00, 17.00. Відэазала: "Адкрыты чэк" — 14.30, 16.30, 18.30.

"ПІЯНЕР": "Зборнік часопісаў "Ералаш" (д) — 10.30. "Юніко" (м/ф, Японія) — 14.00 (бяспл.). "Голая праўда" — 12.00, 16.00. "Цёмныя алеі"*** — 18.00.

(д) — дзіцячы сеанс;
** — дзеці да 16 гадоў дапускаюцца ў суправаджэнні бацькоў;
*** — дзеці да 16 гадоў не дапускаюцца;
**** — дарослым з 18 гадоў;
(л) — ільготны сеанс (скідка на 50 працэнтаў ад кошту білета).
(н) — начны сеанс (кошт білета на 30 працэнтаў вышэйшы).

Дзяжурны рэдактар Наталля СТРАЛКОВА. Стыльрэдактар Валянціна СКАРЫНКІНА

Заснавальнікі: ЦК СМБ, калектыў рэдакцыі газеты "Чырвоная змена".
Выдавец: газетна-выдавецкае закрытае акцыянернае таварыства "Маладняк", 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
Газета ўзнагароджана ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. Набрана і звярстана ў наборна-выдавецкім бюро "ЧЗ".
Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку", 220013, г.Мінск, пр. Ф. Скарыны, 79.
Выходзіць у аўторак, чацвер і суботу.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.
Час падпісання ў друк: па графіку – 19.20, падпісана – 19.20.
М. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Індэкс 63129. Зак.127.
Тыраж у лістападзе 49 695, па суботах-50 695.

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
220013 г.МІНСК, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 68-26-27; намеснікі галоўнага рэдактара – 32-12-82, 68-29-45; сакратарыям – 68-29-28; аддзел палітыкі – 68-25-55; аддзел эканомікі і сацыяльных праблем – 68-28-52; аддзел культуры і гістарычнай спадчыны – 68-29-56; аддзел маральна-этычнага выхавання – 68-25-93; аддзел пісьмаў і вывучэння грамадскай думкі – 68-28-32; аддзел студэнцкай і школьнай моладзі – 68-25-93; аддзел інфармацыі, аглядальнікі – 68-29-26; аддзел ілюстрацыі – 68-27-74, 68-25-41; ул. кар. па Віцебскай вобл. – (02132) 2-36-37.
РЭКЛАМНАЯ СЛУЖБА – тэл.68-27-21, 68-29-45. Факс: 32-21-03.

Галоўны рэдактар Уладзімір БЕЛЬСКІ